

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

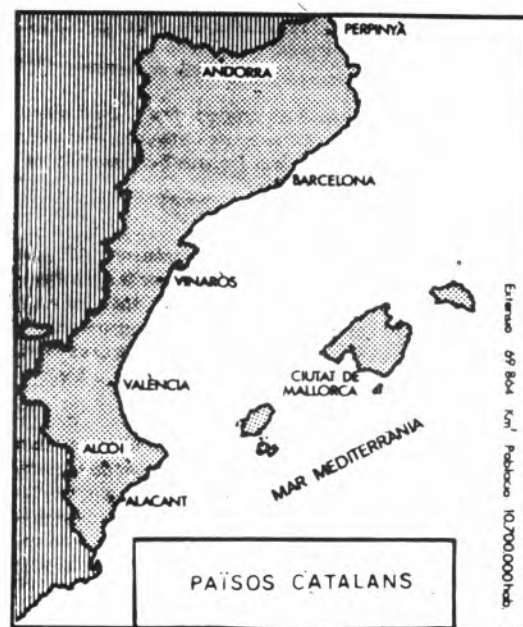

PUBLICACIO INDEPENDENT DE LES ILLES BALEARS

ANY XII. NÚMERO 267

15 DE MAIG DE 1993

PREU: 200 PTS

Des de fa quinze dies cada dimecres hi ha un mercat a la plaça de davant l'Hotel Geminis, de s'Arenal de Mallorca. A la fotografia podem veure les autoritats municipals, el dia de la inauguració del mercat.

El grup de música i dansa mallorquina «Sa Revetla» de Son Ferriol, varen fer una festa per celebrar els seus primers onze anys d'existència. Per això, han enregistrat un disc, titulat «Després d'onze anys», que presentaren a la festa que va tenir lloc el passat divendres, dia 7 de maig, a la plaça de l'Església de Son Ferriol. L'acte va ser presentat per en Xisco Bujosa, catedràtic de la UIB, i comptà amb l'assistència de nombroses autoritats i polítics, a més de la gran participació del públic, que s'ho passà molt bé ballant al so de la música de «Sa Revetlera».

JOAN LLUIS GAMUNDI I SEGUI:

“EL PROPER MES DE JUNY SI LA PROVIDÈNCIA NO HI POSA REMEI, S'HAURÀ ACABAT EL PALO AMB XIFÓ I LES OLIVETES, I NO EM QUEDARÀ MÉS REMEI QUE GUANYAR, EN TERMES BOXÍSTICS, PER KO TÈCNIC, PERQUÈ GUANYAR ALS PUNTS CREC QUE SERÀ MOLT LLARG I TENC PRESSA PER ACABAR. PER TANT, EL PRÒXIM MES DE JUNY COMENÇARÀ EL PRINCIPI DE LA FI D'AQUEST FASTIGÓS ASSUMPT”

ENTREVISTES

GUILLEM D'EFAC

“De la nostra història, ens ho amagaven tot.”

En aquesta primera entrega de l'entrevista que li ha fet Jaume Sastre, Guillem d'Efak ens conta la seva estada a Manacor i com li vingué la vena de glosador, fa un repàs del seu pas per la Nova Cançó i de com va començar a escriure en català. Aquesta entrevista tindrà una segona part en el proper número d'aquesta revista.

Joan Company Morey.
Diplomat en Ciències
Empresarials
Del 1er de Maig al 20 de
Juny
DECLARACIO DE RENDA
ANY 92. Cardenal Rossell,
75. Tlf. i fax: 26 56 00. Coll
den Rabassa

**Aquest periòdic es pot trobar
a tots els quioscos de
Mallorca. Exigiu-lo al vostre
quiosquer si no el trobau.**

Un exemplar d'aquest periòdic serà regalat a cadascuna de les famílies de Can Pastilla, el Coll d'en Rabassa i el Molinar. Si us ha agradat, trobareu una butlleta de subscripció a la darrera plana. Enviau-nos-la.

Xafarderies

Els presidents de les Balears i Catalunya es reuniren durant dues hores al palau de la Generalitat de Catalunya la setmana passada. El president Pujol va mostrar la seva preocupació per la possibilitat que els nous canals espanyol de televisió puguin ocupar les freqüències de la nostra televisió. També es va parlar de l'ús de la llengua catalana, oficial a les dues comunitats, com a vehicle administratiu entre les dues comunitats. Encara que a la pràctica no s'empri, hi ha una llei aprovada pel Parlament espanyol per la qual podrien prohibir parlar en català entre els dos governs. Demanat el president Canyelles si veia bé una coalició postelectoral entre CiU el PP, va contestar que ell no volia opinar sobre assumptes internacionals.

Hem estat a la pizzeria d'en Sebastià des Bacomo, que està situada a la zona de les administracions perifèriques de Ciutat. En Sebastià ens ha contat que com que té molta feina de caràcter esportiu i polític, vol deixar aquest bar-pizzeria que funciona tan bé.

* Dia primer de juny serà festa tot el dia a la **Residència Oasi** de Can Pastilla. Es commemorarà el primer aniversari d'aquesta residència de la tercera edat amb festa i sarau per llarg com tenen el costum de fer la nostra gent gran.

* **N'Àgueda Alemany**, presidenta de l'associació de la tercera edat de Can Pastilla, ens ha informat que la seva associació celebrarà amb un bon dinar i ball de saló la festa del patró de Can Pastilla, que és sant Antoni de Pàdua. Això serà dia 13 de juny.

* De l'**associació de veïns de Can Pastilla** ens informen que no tenen cap zona esportiva. Al campet, amb 2.000 m2 de terreny, s'hi podria construir un poliesportiu, diuen. També es queixen que de les desset aturades que tenen els autobussos al seu terme, cap d'elles et marquesina. La gent es torra de calor a l'estiu i es banya quant plou. Els pares no saben on dur a jugar als seus infants. No hi ha cap zona infantil. No tenen biblioteca, ni centre cultural per activitats lúdiques. Això ens ho contà en Biel Serra, un peix gros de l'associació.

* Na **Catalina Canyelles**, que té una botiga de pelleteria prop de la plaça de Can Pastilla, està ben contenta perquè han posat una aturada de taxis davant ca seva. L'any passat li entraren cinc vegades i li robaren gènere per valor de quinze milions. Ara, la botiga està ben guardada pels taxistes.

* Just devora el camp de futbol de Son Mas, al Coll d'en Rabassa, hi ha un abocador. Allà la gent hi du rentadores, geleres, estufes, llits, olles i paelles, televisors i altres electrodomèstics. Altra gent hi va i se'n du allò que li pot servir. Tanmateix hi ha moltes coses que no serveixen per a res, de manera que aniria molt bé que els serveis de recollida de trastos vells hi anàs de tant en tant.

NOTA DE LA REDACCIO

L'Estel de Mallorca vol posar de manifest que els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors. Totes les persones o entitats que se sentin al·ludides pel contingut d'aquesta publicació tenen a la seva disposició la secció *Cartes al Director* que admet escrits que compleixin els següents requisits: * L'extensió màxima són vint-i-cinc retxes, escrites a màquina. * Les cartes han d'anar signades per l'autor amb noms i llinatges i ha d'incloure adreça, telèfon i D.I. No es publicaran textos firmats amb pseudònim o inicials i quan l'escrit provingui d'un col·lectiu, ha de signar-lo un dels seus components.

Unes 800 persones es reuniren el diumenge a vespre dia 2 de maig al restaurant Ses Tres Germanes de Marratxí. El PSOE presentava els seus candidats a les eleccions general. Joan March, Josep Borrell i Fèlix Pons; així com el presentador, parlaren en català. Foto *Baleares*.

El president del nostre govern, Gabriel Canyelles, féu un gest ben expressiu quan va rebre el ministre espanyol d'Obres Públiques Josep Borrell. Foto *UH*.

L'ESTEL DE MALLORCA. Publicació independent de les Illes Balears. Edició i direcció: Mateu Joan i Florit. Col·laboradors: Gracià Sánchez i Font, Jaume Sastre, Bernat Joan i Marí, Mateu Sastre, Climent Garau i Salvà, Miquel Julià.

Depòsit legal PM 473-80. Impressió: Hora Nova S.A. Publicitat i subscipcions: Camí de les Pedreres, 30. Apt. de Correus, 124. 07600 - s'Arenal. Tel. 265005. Fax: 269941.

Des de la vall dels tarongers

«Monsieur le Consul» de la Gran França no necessita rebre lliçons

Joan Antoni Estades de Montcaire i Bisbal

Aquests mesos passats, molts patriotes catalans han escrit al Cònsol de la República Francesa en protesta per no haver signat França la carta europea de llengües minoritàries al Consell d'Europa d'Estrasburg pregant-li que faci arribar la seva indignació a la Presidència de la República del govern de París. Un d'aquests escrits de justa queixa ha estat el nostre.

Ara, la potadeta imperialista no acaba així. El senyor Cònsol troba que la pàtria dels drets humans i dels ciutadans ha de donar la seva adhesió a tal convenció, la del 5 de novembre de 1992, perquè França (la seva, la dels Capets, dels Borbons, de la Revolució de 1789 i de Napoleó, malauradament majoritària) és un estat que no té perquè afavorir una política que no és pas la seva, que duria pel biaix de l'aprenentatge d'una llengua local comuna a la d'un país veí a termini, en nom d'un nacionalisme estret d'una mena de reivindicació que hom creia passat de moda i pertanyent al domini de la Història.

Monsieur Forlot acaba la seva magistral resposta lloant les nacions de ciutadans (no seria millor parlar de nacions d'híbrids, ramats de xais sense orígens, ni arrel històrica) preferint-les a les que ell nomena "Blut und Boden" (la sang i el territori). I lloant Ernest Renau, qui parlava de plebiscits quotidians.

Opinam, respectuosament, que la resposta de l'actual titular de la seu diplomàtica del carrer d'en Caro, núm. 1 de Palma és comenta per ella tota sola.

En una cosa diu veritat Monsieur Forlot i és en les reivindicacions. Els catalans reivindiquem que les terres del Rosselló de la Cerdanya i del Conflent retornin al si de la pàtria pairal dels Països Catalans. Ah!, i això vindrà més prest que ell no es pensa ni creu. I el dia que els Països Catalans recuperin llur sobirania nacional, el govern de la República francesa haurà d'enviar a Palma un cònsol amb les idees no tant fixes i quadriculades.

CONSULAT REPUBLIQUE FRANÇAISE

AUX BALEARES

Calle Caro, núm. 1-1
Palma, le 26 avril 1993
07013 PALMA
Núm. 212/P

Monsieur,

J'accuse réception de votre lettre en date du 6 avril dont le contenu a retenu mon attention. Je ne crois pas devoir, cependant, la communiquer à son haut destinataire, compte tenu des termes désobligeants.

Mon pays en effet, n'a pas de leçon à recevoir de quiconque en ce qui concerne le respect des minorités régionales ou l'utilisation de la langue de ces dites minorités sur le territoire français.

Permettez-moi aussi de faire une réponse un peu plus personnelle. Appartenant moi-même à un groupe linguistique minoritaire, je suis en mesure de vous assurer que le fait linguistique ne pose pas problèmes dans mon pays. Comme vous le savez, l'unité de la France s'est faite bien avant celle de tous les autres grands états européens. La langue française est parlée et écrite sur l'ensemble de son territoire. Les langues régionales sont enseignées là où la demande est exprimée. Les épreuves en langue régionale sont, du reste, admises au baccalauréat. Le patrimoine linguistique est ainsi préservé pour les générations futures.

Vous comprendrez aussi, qu'un état n'a pas à favoriser une politique, d'ici n'est pas la sienne, qui conduirait par le biais de l'apprentissage d'une langue locale commune à celle d'un pays voisin, à terme, au nom d'un nationalisme étroit à un type de revendication que l'on croyait passée dans le domaine de l'Histoire.

La France a, pour sa part, toujours préféré les nations citoyennes aux nations ethniques, et préféré Renan qui parlait d'un plébiscite quotidien au "Blut und Boden" allemand (le sang et le sol).

Aussi, la patrie des Droits de l'Homme et du citoyen ne saurait-elle, à mon sens, donner, pour le moment, son adhésion à une convention dont les contours ne sont pas assez nettement définis.

Veuillez agréer, Monsieur, l'expression de mes salutations distinguées.

Jean Forlot
Consul de France

CONSOLAT REPÚBLICA FRANCESA

A LES BALEARS

Carrer Caro, núm. 1-1
Palma, el 26 abril 1993
07013 PALMA
Núm. 212/P

Senyor,

Acús recepció a la vostra carta del dia 6 d'abril, el contingut de la qual ha cridat la meua atenció. No crec però haver-la de comunicar al seu alt destinatari vists els termes inadequats.

El meu país en afecte no ha de menester rebre lliçons de qualsevol referent al respecte de les minories regionals o la utilització de la llengua de tals minories damunt el territori francès.

Permeteu-me també de fer una resposta un poc més personal. Pertanyent jo mateix a un grup lingüístic minoritari, estic en disposició d'assegurar-vos que el fet lingüístic no posa cap problema en el meu país. Com sabeu, la unitat de França s'ha feta molt abans de la de tots els altres grans estats europeus. La llengua francesa és parlada i escrita damunt el conjunt del seu territori. Les llengües regionals les ensenyen allà on ho demanen expressament. Les assignatures en llengua regional són, per altra banda, admeses al batxillerat. El patrimoni lingüístic es troba per conseqüent preservat per a les generacions futures.

Compreneu igualment que un estat no té perquè afavorir una política que no és pas la seva, que duria pel biaix de l'aprenentatge d'una llengua local comuna a la d'un país veí, al capdavant, en nom d'un nacionalisme estret a una mena de reivindicació que hom creia passat en el domini de la Història.

La França, per altra banda, sempre ha preferit les nacions de ciutadans a les nacions ètniques i preferit Renan qui parlava d'un plebiscit quotidià al "Blut und Boden" alemany (la sang i el territori).

Així, la pàtria dels Drets humans i del ciutadà no tindria, segons el meu entendre, que donar, per ara, la seva adhesió a una convenció l'entorn de la qual no és prou definit.

Us prec, Senyor, que accepteu l'expressió de les meves salutacions distingides.

Jean Forlot
Cònsol de França

8 pistes
automàtiques
AMF
Bar
Restaurante
Canxa de
dards
Sala de
videojocs
Cardenal
Rosell, 64.
Tlf.: 26 88 13
Coll d'en
Rabassa

Ca'n Montes

Ous i formatges
Carrer Nou, 22
Tel. 260909
07620 LLUCMAJOR

TALLER RIERA

Reparació d'automòbils,
mecànica, xapa, pintura al forn
C/. Girfalc, 3. Tlf.: 10 03 15.
07182 — SON FERRER

ELS MIRACLES D'EN
JAUME JOAN BOVER!
LES MANS QUE
CUREN!
C/. Joan Alcover, 10
entresol
Tlf.: 46 44 00
Ciutat de Mallorca

L'esperit republicà

El poder de Catalunya (III)

Joan Quetgles Professor de Filosofia d'IB

L'alè de la història és de molt llarga durada, deiem. I l'Espanya estricta - les Castelles, Andalusia i Extremadura - manté el ritme de respiració del segle XVII. Es manté el ritme dramàtic d'una societat bàsicament agrària, incapaç de tirar en davant una revolució industrial. La classe dominant de les Castelles és l'oligarquia tradicional castellano-andalusa que disposa del control de l'Estat. És precisament aquesta oligarquia la que ha fet impossible el desplegament d'una classe burgesa moderna a les Castelles. Els grans centres industrials creats per imperatius polítics dins l'Espanya pròpiament dita no ha suposat cap activació de les activitats econòmiques autòctones. Pel contrari, a excepció de Madrid i d'uns pocs nuclis industrials, Castella ha vist com continuava el seu llarguíssim procés de decadència. Són societats bàsicament agràries sotmeses als interessos dels terratinents, i practicant una pobre imitació de la producció latifundista. La crisi agrària ha provocat l'èxode de la població. La major part d'àrees de l'altiplà s'han anat despoblant. Molts de pobles han quedat abandonats. La situació és tan greu que la població de les Castelles, en xifres absolutes, Madrid a part, és equivalent a la del segle quinze, uns quatre milions d'habitants. S'han abandonat moltes activitats econòmiques relacionades amb l'agricultura tradicional, sense que se n'hagin creat altres. I els terratinents han vist com minvava el seu poder econòmic i social.

Tot i fent importants concessions, l'oligarquia castellana ha sabut mantenir l'hegemonia ideològica. Segments de les classes populars castellanes, aquells que es consideren més distingits, hereus d'aquells hidalgos pobres i estufats, mantenen tradicions socials que són la seva pròpia argolla. L'adhesió d'aquestes classes al model social d'Estat imperialista castellà -que no reconeix la realitat plurinacional de l'Estat- ha facilitat el manteniment del domini de l'oligarquia i, alhora, ha perllongat la decadència de Castella, i el seu retard a incorporar-se a un model social d'estructura moderna. Menystenint la indústria i el comerç, l'hidalgo tenia a l'abast tres tipus d'ocupacions dignes que li poguessin satisfer les necessitats econòmiques, a saber: com a funcionari del rei, o com a soldat, o com a religiós. Aquest model de vocació de funcionari de la petita noblesa castellana, al moment actual, no ha quedat invalidat. Des d'aquells altiplans tan pobres, any rera any, han anat sortint onades d'opositors als cossos de funcionaris de l'Estat. Per suposat, també nodreixen el gros dels cossos de seguretat i de l'exèrcit. Per altre costat, també continuen proveint la major part de les places eclesiàstiques. Contava un mestre de Sòria que als anys cinquanta eren tants els mestres originaris

d'aquella província castellana que, a diverses contrades, del mestre en deien el soriano. Al 93, Sòria és la província més poc desenvolupada de l'Estat, amb una densitat de població en torn als 11 habitants per km².

Amb aquest exèrcit de funcionaris, de policies i de militars, la major part d'origen castellà, l'oligarquia espanyola abastava dos importants objectius: per una banda, inundava els Països Catalans de funcionaris castellano-andalusos, la major part dels quals indifereents, quan no hostils, als interessos de la nació catalana. I, per l'altra, donava -i dona encara- una solució real, econòmica i honorable, a la situació de crisi permanent de la societat castellana. Però el procés històric que s'estava engegant dins les diverses nacions de l'Imperi havia d'ésser molt diferent d'aquell que ells havien planificat tan secretament. Ara, als anys noranta, quan aquest procés arriba a la seva fi, s'ha fet palesa la magnitud del desastre de les Espanyes profundes: els sorians desembarcats als Països Catalans, tot i ésser espanyolistes, s'integren econòmicament i social dins una nació més desenvolupada i més dinàmica i més tolerant com és la catalana. I amb una gran capacitat d'integració. Els sorians i els seus fills es queden, i es fan catalans sense adonar-se'n; Castella, en canvi, estancada, es desertitza.

Els vençuts, els que varen perdre la guerra, la Catalunya continental i la insular va redreçar la seva situació i, ara, sense ostentació, de manera natural, mostra la seva gran capacitat d'iniciativa en tots els ordres, i fa palesa la seva veritat, la seva Raó que produeix fets materials, tangibles. I això, sense disposar de llibertat, i amb un Estat hostil. I el poder de Catalunya rau en que sap integrar a aquests funcionaris procedents de les Castelles i d'Andalusia.

Als anys noranta, els projectes de l'oligarquia - projectes que ha seguit impulsant el govern del Psoe - són obsolets. L'oligarquia espanyola persisteix en els seus errors. Continuen acaramellant gent i Universitats a Madrid, com si la simple acumulació o el creixement de la burocràcia fos símptoma de racionalitat. Si les Castelles-Extremadura-Andalusia són societats estructuralment agràries, i amb una economia en recessió, a què treu cap aquesta acumulació d'universitaris a Madrid? Haurem de veure, en un altre article, que aquestes titulacions universitàries no responen en absolut a cap demanda social i econòmica de les Castelles. Ni, molt menys, de Catalunya. I si que té que veure amb la tradició castellana dels títols de noblesa i de la reglamentació de la jerarquia social.

A Joan Mayol, director del Parc Natural de s'Albufera

Amic Joan; prepara't i aguanta't fort perquè et vull pegar una forta coltellada i una estirada d'orelles. L'altre dia vaig anar a fer una passejada per dins el Parc de s'Albufera de Mallorca. Quina va ser la meua sorpresa quan vaig veure que totes les comportes dels cinturons de les preses estaven fins al cap de d'alt dels rails! Això Joan a mi em va semblar molt mal fet. T'has aturat a pensar els milers o milions de metres cúbics d'aigua dolça que s'han perdut dins la mar durant aquests passats temps? No te pareix a tu que en la manca d'aigua que patim a dins Mallorca, és ben necessari aprofitar-la gota a gota? Doncs, si és necessari en el 100%, és absurda la teua manera d'obrar. Per tant, jo te suplico que tanquis les comportes en pany i clau fins a baix de tot, perquè és una trista llàstima que nosaltres que no volem que les aigües de l'aqüífer de Sa Marineta de Llubí les s'enduguin a Ciutat i després per un capritx teu vagin a parar a la mar, i tudar-se, tant aigua. Això, Joan, torna a ser contradictori al 100%. I creu-me que si les haguessis tancades fa moltíssim de temps, d'ençà que patim aquesta sequera, avui els pagesos tindríem el nivell de les aigües dels nostres pous uns quants metres més amunt, i no seria tan costosa haver-la de treure, ja que prou costos ja tenim.

Guillem Crespí Pons
Sa Pobla

Puntualitzacions de Miquel Cardell

Sr. Director de S'Arenal de Mallorca:

Li agrairé que sia tan amable de publicar la següent puntualització:

1. A la pàgina 21 del número corresponent al dia 15 d'Abril de S'ARENAL DE MALLORCA es va publicar una poesieta titulada "Quan arrib a Mallorca", signada per Miquel Cardell.

2. El meu nom és Miquel Cardell i Santandreu. Vaig néixer a Ilucmajor l'any 1958, i el meu carnet d'espanyol o Document de Negació d'Identitat té el número 42.983.259.

Si em permet parlar tant de mi mateix és perquè, de l'any 1978 ençà, he publicat cinc llibres de poesia, nombrosos articles a distints mitjans de Mallorca i la resta dels Països Catalans, i presentat altres tants programes de ràdio. i, amb comptadíssimes excepcions, els he signat sempre com a Miquel Cardell.

3. Han estat varies les persones que m'han comentat o demanat si el Miquel Cardell de l'esmentat poemeta era jo. (I aquí, senyor director, em sembla que hi podem veure senyal inequívoca de l'ampla difusió de la seva revista entre sectors ben plurals i amples de la nostra societat).

4. En conseqüència, m'agradaria resoldre els dubtes que hi pugui haver i deixar clar que jo NO som l'autor dels versos al·ludits.

5. I, finalment, demanar a l'altre Miquel Cardell, si fa comptes seguir publicant, a veure si podem trobar una manera d'evitar confusions, i que cadascú guardi allò que és seu.

Miquel Cardell

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Håndbol
Petanca
Cir. Footing
Squash
Volei
Mini golf
Tennis Taula
Gimnàs
Final Avda. Son Rigo - Tel. 74 33 66
Sometimes - Palma de Mallorca

TALLERES NIELL

CHAPA Y PINTURA

Cardenal Rosell, 59
Tel. 26 04 31

Coll d'En Rabassa
07007 Palma de Mallorca

Carta oberta a n'Antonio Alemany

Dia 10 d'abril vaig remetre aquesta rèplica a n'Antonio Alemany a la redacció d'El Día del Mundo. Com que ja són passats deu dies de llavors ençà i encara ara no la m'han publicada -cosa que no em ve gaire de nou-, ara la remet a un altre periòdic, en aquest cas a S'Arenal, per veure si serà més respectuós amb la llibertat d'expressió. O almanco més puntual a l'hora de publicar els escrits que li adrecin.

Em ve de nou que n'Antonio Alemany hagi triats uns arguments de tan poc pes a l'hora d'investir contra els lligams lingüístics i històrics entre Mallorca i el Principat. A la seva "Catalanaria" (sic) de dia 25 de març afirma que "no existe la palabra catalán en el momento que se produce la conquista" i que "mal pueden los mallorquines llamar "catalán" a una lengua que ni siquiera los catalanes conocen con este nombre". És a dir, que els mallorquins, a l'hora d'usar el nom de **català**, com tan primerencs o tan tardans que els del Principat. I si, com diu en Santamaría i tot, "todas las lenguas de la época carecían de identidad nominal", no entenc per què l'ha de fer anar tan de punta el nom unitari del nostre idioma. ¿No es podria desacreditar igualment el nom de "castellano" fent servir el mateix "argument" (?)? ¿Com així no el qüestiona mai, Don Antonio, al nom de la llengua dels vostres articles?

Tornem-hi amb el "jamás, jamás, jamás, catalán"! ¿No us va bastar, l'esplet de documents que us va arrambar N'Antoni Mas?

¿Es fixa bé n'Antonio Alemany a on s'aferra?

Si "no había catalanidad ni siquiera en Cataluña" i "porque Mallorca no era vacía sino poblada desde hacía milenios" són motius per negar que les nostres arrels siguin bàsicament catalanes, també hauré de dir que Tarragona no és catalana. ¿O no era poblada, també, quan hi arribaren els catalans? Ni deu ser espanyola Granada. ¿O no ho sabeu, que també hi havia gent, quan Castella la se va fer seva?

Ja ho sabem, Don Antonio, que "los repobladores no fueron solo catalanes". ¿Qui parla de "catalanidad total", tret de vostè? La puresa racial, no l'hem de menester per res. Si no hi és ni al Principat ni a cap país del món! ¿Per ventura nega la hispanitat de l'Argentina, el fet que no fossin espanyols tots els europeus que s'hi mudaren? Per nosaltres, la nacionalitat la determina l'esperit col·lectiu, no la puresa de sang, com deia n'Adolf Hitler. ¿Per ventura vós pensau com ell? Si és així pitjor per vós, perquè justament els vostres dos llinatges són de l'ètnia que tan poca gràcia sembla que us fa...

No hi ha cap fórmula científica que determini la nació dels homes. Tan sols la pot determinar la interpretació del present i del passat que aquests en facin voluntàriament i majoritària... una vegada coneguda la Història. ¿Us fa por, que a l'escola un dia els mallorquins redescobrim la nostra ascen-

dència, bàsicament catalana? ¿Us fa poca gràcia, que arribem a tenir notícia de l'única Anschluss que ha patida i pateix encara ara Mallorca, la dels Decrets de Nueva Planta? ¿Com així no us lleu mai, parlar-ne gens?

Aquesta por vostra deu demostrar -corregiu-me si m'err- que sou ben conscient que la voluntat popular no és cap fenomen espontani, sinó que depèn directament de la formació pública, és a dir, de l'escola i dels mitjans de comunicació. ¿Teniu por que "la inmensa mayoría" -de què us soleu autoconsiderar portaveu- pugui baratar d'opinió, amb el temps?

Sabent cert que encara queden nadius vells que els ve ben just tan sols entendre l'espanyol, i una majoria de nadius que no ens hi expressam habitualment, deveu saber cert que canviarien les coses si un dia els mallorquins tornàssim conscients que la castellanització és el fruit d'un ordre de coses establert, en el seu moment, per "justo derecho de conquista" a començament del segle XVIII i no un fet natural, espontani, com donen a entendre l'"educación" i els mitjans de comunicació com el vostre, eh, Don Antonio?

Però no passeu ànsia que, per molt que diguin, no hi ha, dins tot el territori balear, cap escola ni una on s'usi la llengua nativa de les Balears com a eina d'estudi a instància del govern Canyelles. Per aquest govern, ja és fer un mul tolerar que la nostra llengua s'ensenyi per no fer-se servir per res, com una llengua estrangera.

¿Heu feta una volta pels patis de les escoles de Palma? És cert que "los niños ya no dicen "mon pare" ni "mumare" ni "noltros". Però si vós hi sentiu una altra cosa que "papá", "mamá" o "nosotros" jo, fos de vós, m'ho faria mirar, Don Antonio.

I a Mallorca pluriètnica d'ahir i d'avui, que vós i jo reconeixem, haurà d'establir una cultura comuna d'identificació social sense perjudici de la diversitat cultural que integra el país -avui augmentada amb altres cultures europees-. Uns volem que sigui, la llengua i cultura ancestral dels nostres pares, padrins i avantpassats del 1229 ençà. Vós voleu que siguem els hereus d'aquests els qui ens adaptem al món imposat oficialment en el segle XVIII i present físicament i de forma massiva en aquestes terres tan sols dels anys seixantes ençà. Uns voldríem -com En Jordi Pujol- el restabliment de l'estat plurinacional d'abans del 1714; vós voleu legitimar a qualsevol preu l'estat espanyol castellanocèntric del 1714 ençà.

Voler l'adaptació del nadiu al qui és arribat darrer és apologia del colonialisme i no anem a cercar Na Maria per la cuina. Que no feis altra cosa, com hem vist, en investir amb els "arguments" que feis servir.

Em sap greu haver-vos-ho de dir, però el "todo es válido para renegar de la condición mallorquina", us va com l'anell al dit i el us teniu ben guanyat.

Jordi Caldentey

Agraïment a «S'ARENAL DE MALLORCA»

Senyor director vos prec tingueu a bé publicar la següent carta.

Segons m'han comentat, de la lectura d'un article meu, titulat "Sobre catalanarias", publicat a "EL Día del Mundo" com part d'un polèmica amb Antonio alemany, se'n podia deduir que jo refusava la vostra revista, com qui no en vol sebre res.

Vull aclarir que aqueixa no era, ni de prop fer-s'hi, la meua intenció quan vaig escriure que mai no havia estat col·laborador de la vostra revista, i que només hi havia mantingut una polèmica a partir de cartes al director, només volia fer esment que l'acusació que em feia Alemany de col·laborador de "revistas catalanistas nazis" (així, en plural) havia d'anar dirigida a d'altres revistes en que he escrit articles com a col·laborador ("Lluc", "El Mirall", etc).

Si la meua positura ha quedat clara, i he aclarit els possibles malentesos, només em queda agrair a la direcció de "S'Arenal de Mallorca" la publicació en el seu dia de llargues cartes de rèplica (de diversos fulls) a Luis Cerdó, sense tenir altres noves de mi que el meu nom i adreça. Això és el que vertaderament demostra el talent plural i democràtic d'una publicació.

Antoni Mas i Forners

almacenes femenias

Almacenes Femenias, S.A. Materials de Construcció

S'ARENAL. OFICINES, MAGATZEM I EXPOSICIÓ
Carrer Diego Zaforteza, 3 Tels. 26 00 87 - 49 16 11 - 49 16 50 Fax 49 15 58

LUCMAJOR. MAGATZEM I EXPOSICIÓ
Ronda Migjorn s/n. Telèfon 66 07 01

CIUTAT DE MALLORCA. MAGATZEM I EXPOSICIÓ
Poligon de Son Castelló - Via Asima, 1 Tels. 20 47 02 - 20 47 62 - 20 48 17
Fax 20 69 98

MAGATZEM. Carrer Aragó, 139 Tels. 27 23 52 - 27 63 64

El prestigi aconseguit per
ALMACENES FEMENIAS
és el resultat de 50 anys de qualitat,
servei i professionalitat.

ALMACENES FEMENIAS
posa a la seva disposició tot tipus de
materials de construcció,
destacant les rajoles i paviments,
no només pels seus bellíssims dissenys
sinó també per la gran varietat
d'estils que ens ofereix aquesta prestigiosa
firma mallorquina.

ALMACENES FEMENIAS
demostra la seva professionalitat
acostant als residents d'aquestes illes
les més importants marques
nacionals i internacionals.

**Prensa - revistes - material
escolar - fotocòpies -
disquets d'ordinador.**
C/. Soldat Valles Terrassa, 5
Es Molinar

Taller de mecànica
B. SALES
Cardenal Rossel 34
Coll d'en Rabassa

Reflexions entorn de l'assassinat de Petra Kelly i Gerd Bastian (I)

Per Miquel López Crespí

pietaris anar a votar no soluciona els nostres autèntics problemes". L'executaren, a ell i a tots els seus companys, precisament perquè s'atreví a desvetllar la veritat. Fa pocs anys, aquí també mataven, assassinaven a les nostres places i carrers. Basta pensar en els quatre mil afusellats a Mallorca en temps de la guerra civil. Unes morts per a atemorir la població -la guerra, el desembarcament de les milícies antifeixistes a Porto Cristo, només durà un mes-. No hi havia motiu real per a tanta sang. La qüestió, com sempre, és liquidar una generació. El poder, abans de l'invent de la televisió i els moderns sistemes de rentat de cervell, podia funcionar mitjançant aquestes carnisseries periòdiques. Després d'una matança -pens ara mateix en la desfeta de les Germanies o en la guerra de Successió a Catalunya- l'ordre regnava, els impostos als pobres pujaven, la por paralitzava durant desenes d'anys les activitats creadores i culturals de nacions senceres. Ara, a l'Estat Espanyol, a la moderna Europa, al Japó o als Estats Units d'A-

merica, l'espectacle de la vida quotidiana substitueix les matances. L'Estat "democràtic" també sap fer desaparèixer per la força aquells que considera enemics: recorda la mort violenta en mans de la policia dels Panteres Negres, l'actuació de l'exèrcit anglès a Irlanda (llançaven presoners des dels helicòpters!) o els "suïcidis" dels revolucionaris alemanys de la dècada dels setanta. Els trobaven penjats dins les seves cel·les, a la presó, i també parlaven, per embòlicar la troca, de "problemes personals", "morts passionals", etc. La qüestió sempre és la mateixa: embrutar la memòria dels millors homes i dones de la nostra generació, acabar amb qualsevol idea o actitud de revolta. El mateix que ara diuen de Petra Kelly i el seu company! Sovint hi ha morts "per accident", en els enfrontaments entre treballadors i policia a França, Itàlia, Espanya o qualsevol altre país considerat "civilitzat". La premsa s'encarrega de parlar de simples "casualitats", "morts accidentals" produïdes pel vandalisme i salvatgisme dels manifestants. Però en no haver-hi les matances generalitzades que hi ha a tot el Tercer Món, els fets esdevenen "normals". Ben cert que aquí no tenim un Videla o un Pinochet que portin al paredó trenta o quaranta mil opositors. Però ningú no acusa al sistema pels milers de morts en accidents laborals. Les empreses no en són culpables, si hi ha un ensorrament a una mina, si milers de picapedrers cauen de dalt de les obres. Aquests milers d'assassinats legals no ho són pas. Ni la marginació humana i personal produïda per la pobresa d'amples sectors de la població, no té importància. És el més natural del món, que hi hagi pobres i rics, dirigents i dirigits, bancs i barraques, pisos de cent milions de pessetes i cases que cauen de velles, amb gent que no pot pagar l'entrada d'un pis, donar estudis als fills, viure dignament, tenir assegurada la vellesa després de tota una vida de treball esclau. Tot això, i ho saps ben bé, és el "normal". "Sempre ha existit i sempre existirà". Un sermó etern. Prou conegut. La bilis que segrega el poder i omple tota la nostra existència.

Ja saps que han assassinat Petra Kelly i Gerd Bastian? D'ençà la vil execució enmig del carrer de Rosa Luxemburg, el riu de sang no s'atura. Potser no s'ha aturat mai al llarg de la història. L'altre dia un company em deia que la crònica del moviment obrer és una relació d'incomptables derrotes. Amb una cabdal diferència: que en el passat sempre hi havia algú, un grup, una persona, un col·lectiu, un partit, que en sabia treure lliçons. Llavors l'avenç de la humanitat des de la barbàrie fins al futur lluminós que havia d'arribar podia ser, en efecte, una espiral, talment aquell monument a la Tercera Internacional que els criminals designis de Stalin no varen permetre construir mai. La premsa, la ràdio, la televisió, proven d'emmerdar la memòria dels dos revolucionaris alemanys insinuant un crim passional. Fins i tot s'atreveixen a especular amb la diferència d'edat entre els companys Petra i Gerd, com si això -inventen obscures relacions inconfessables- fos motiu per a un atac de gelosia i donés com a conseqüència lògica l'assassinat de la nostra companya en mans del seu home. La brutor policíaca omple fins a límits increïbles la buidor de l'època que ens ha tocat en dissort! Sabem ben bé -hem vist la mort de molts amics i companys en aquests darrers anys- que el sistema actual, a occident, a la desenvolupada i cada vegada més brutalment "civilitzada" Europa, sap matar subtilment, sense necessitat d'emprar els escamots d'afusellament que s'utilitzen tan sovint a Guatemala, Xile, Veneçuela, El Salvador. I no en parlem, dels milions de morts per la fam i les plagues a l'Àfrica! L'herència que el colonialisme europeu -després substituït pel nord-americà- ha deixat al Tercer Món fa feredat. No crec que ni l'extermini dels pobles i cultures maies o asteques als segles XV i XVI per part dels espanyols, es pugui comparar amb la matança generalitzada que ara estem contemplant. El mateix comerç d'esclaus no sembla res davant l'extermini de nacions senceres (basti pensar en Somàlia, per posar-ne un exemple). No. Ara no et vull fer un tractat històric o econòmic sobre la maldat connatural del colonialisme europeu. Són simples reflexions que se m'acudeixen en despertar amb la notícia de la mort dels companys alemanys. Si em demanes l'origen real, el motiu concret que m'impulsa a escriure-te aquestes cartes, el pots trobar en el fet concret de l'assassinat que avui omple les pàgines dels diaris. Diràs: "Un crim més o menys per part del sistema no canvia la situació. Ja hi estem una mica avesats al riu de sang que ens refrega pels nassos el telenotícies. El capitalisme -sigui aquell sistema degenerat que interessava als poders de tot el món anomenar "Socialisme", o sigui el que nosaltres patim-, només es pot reproduir i ampliar damunt la sang dels pobles". Però la mort de Petra i Gerd avui ha fet vessar el tassó. De sobte, com un esclatant raig de llum, t'arriben al cervell, tornen velles premonicions que semblava que tenies enterrades al llim de la consciència. Pens en les paraules d'un Babeuf torturat, dient als pretesos revolucionaris que el jutjaven: "Vosaltres, monàrquics fins ahir mateix, només heu canviat de casaca quan heu vist al poble de París portant, al capdamunt de les llances, els caps tallats de l'aristocràcia francesa. La llibertat que predicau haver concedit, no l'heu obtinguda vosaltres. Ha estat el poble amb la seva lluita qui ens ha alliberat de la monarquia. I ara, ens voleu condemnar a la llibertat de morir de fam. Si no repartiu les riqueses que heu pres a l'aristocràcia, la nostra gran revolució haurà estat una mentida. La llibertat que permet a un grupet de nous pro-

Clínica Veterinaria

Lda. A. Artigues Batle

OBERT DES DEL PASSAT

DIA 8 DE MAIG

De dilluns a divendres: 16'30 - 2'00

Dissabte: 12'30 - 14'00

Urgències de 8 a 24 hores

Plaça de l'Església, 2 A - 07007 Coll den Rabassa

Telf. 74 38 54

Tlf.: Urgència 908 10 09 30

Cerca: 22 74 79

PER QUE VOTARÉ INDEPÈNDÈNCIA, PER QUE VOTARÉ ERC

Jaume Sastre

(MANIFEST)

De bell antuvi vull advertir el lector que qui signa aquest proclama no és d'ERC ni ha militat mai en cap partit polític. Igualment vull indicar que el fet de votar ERC no vol dir estar d'acord amb tot el que fa aquest partit. Ara bé, el que passa és que per cada diferència que en aquests moments hi pugui haver, la presència a la FERIA de Santa Coloma, per exemple, hi ha cent coses que m'hi uheixen.

1) Votaré **independència** perquè ja no puc més, això no és sofridor, n'estic fins als collons de forasters, d'IVA, d'IAE, de contribucions, de cànon, de sevillanes, de flamenquisme, de *pescaito frito*, de *lailolailo lailolailo*, d'Alfonso Guerras, de *finitos*, de *tec a tec tec a tec*, de Rodríguez Ibarra, de José Mª Aznars, de *faralaes*, de *peinetas*, de *Rádios Olé*, de *Ferias de Abril*, de xoriços, de delegats d'hisenda, de recaptadors d'imposts, de diaris forasters de ciutat, de *Cadena Dial*, de *Tele Cinco*, d'*Antena 3*...

2) Votaré **Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)** perquè aquest partit ha decidit combatre el mal d'arrel. Els mallorquins de cada dia som més pobres perquè Madrid és un xibi de lladres, un niu de paparres i de poca-vergonyes que ens ofeguen amb els impostos i no ens deixen alenar. N'estic fins a la coroneta que els forasters ens facin la llei i que ens apliquin la llei de l'embut. Per això votaré **ERC**, un dels pocs partits que propugna a cartes vistes la independència.

3) Votaré **ERC** perquè presenta un projecte atractiu obert a tota la ciutadania que, sense tenir en compte lloc de naixement, raça, color de la pell, llinatges..., ha decidit posar arrels i prendre partit per la descolonització i per la recuperació dels drets econòmics, culturals, lingüístics i històrics de la nostra nació. La raó històrica és nostra i m'agrada que **ERC** faci una crida a la minoria d'origen espanyol que viu aquí perquè deixin d'exercir de forasters, perquè s'incorporin al projecte independentista i es converteixin en els Simón Bolívar o els José Martí de la independència catalana.

4) Votaré **ERC** perquè ha decidit plantejar la batalla de la independència dels Països Catalans en termes electorals i en una lluita democràtica i d'idees.

5) Els Països Catalans no som un afer intern d'Espanya sinó que som un problema internacional de primera magnitud. Votaré **ERC** perquè he decidit dur el plet de la independència als fóruns internacionals (ONU, CEE, COI, UNESCO...) i perquè du una política maquiavèlica d'establir contactes i de fer aliats internacionals ja sigui dins els USA, Alemanya, Japó, Israel, Escòcia, Eslovàquia...

6) Votaré **ERC** perquè manté un model federal per als Països Catalans, o sia, el Govern balear, la Generalitat valenciana i la Generalitat del Principat, amb els respectius Parlaments, han de dur el pes de l'administració (recaptar impostos, dissenyar la política fiscal...) i l'organització PPCC s'ha de constituir en un *lobby* de pressió per catapultar, des d'un punt de vista econòmic, polític, cultural... l'eix de la Mediterrània davant Brussel·les i davant el món.

7) Votaré **ERC** perquè és un partit que en aquests moments de la pre-independència prioritza la qüestió nacional per davant d'altres aspectes importants com puguin ser les qüestions socials, ecològiques, culturals... La independència d'una nació és una gesta audaç de tal magnitud que exigeix un mínim de col·laboració de totes les forces polítiques indígenes, per damunt de diferències internes o ideològiques de dretes / esquerres.

8) Estic cansat de veure com els forasters comanden dins ca nostra, com ens desxullen de mala manera amb els impostos i com ens imposen la seva llengua i els seus costums. Votaré **ERC** perquè al 1r. *Congrés Federatiu* realitzat a Felanitx dia 31 d'octubre de 1992 es va assumir per aclamació unànime el crit popular mallorquí

Barco de Rejilla, un alarí de protesta contra l'espoliació fiscal, la marginació i l'oblí amb què de Madrid castiga secularment la nostra terra i un clam similar al que la gran majoria de pobles colonitzats han aixecat contra els seus espoliadors.

9) Votaré **ERC** perquè no té pèls a la llengua, desafia tabús i entén que una situació d'opressió colonial no es cura amb *mentides*, *silencis* o *mitges veritats*. Igualment votaré **ERC** perquè ha deixat de banda l'autoodi i perquè fa un discurs en positiu respecte el nostre poble mentre assenyala amb el dit la causa última del nostre malestar econòmic, polític, social, cultural, etc. El mal que patim i de què som víctimes els mallorquins té un nom. Diguem-ho clar: Espanya.

10) Finalment, votaré **ERC** perquè estic convençut que ens trobam davant el final d'un cicle històric on s'ha demostrat que esperar justícia o si més no comprensió per part dels governants espanyols, siguin del partit que siguin i tant és que es diguin Felipe González, José Mª Aznar o Julio Anguita, és inútil, perillós i suïcida. Com ja va dir Gaziel l'any 1951: **Segons el sentit que Castella ha donat a Espanya i a tots els**

pobles peninsulars, amb la sola excepció de Portugal, els catalans no som espanyols. No ho podem ser ni volent.

PER TOT AIXO I MES, avui, dia 23 d'abril de 1993, vull que quedi constància pública i escrita que a les pròximes eleccions de dia 6 de maig no tan sols votaré **ERC**, sino que faig una crida pública a tota la ciutadania de Balears, a tots els mallorquins/es ja siguin d'arrel o d'adopció, que donin suport amb el seu vot al projecte independentista. Vull fer un crida especial al jovent dels instituts i de la universitat que votarà per primera vegada perquè ells representen l'esperança de supervivència de la nostra nació ultratjada i malmesa per Madrid. Estic convençut que a Mallorca moltes persones són independentistes si bé encara no s'han adonat. **ARA ES L'HORA! Mallorquins de sang calenta! Valentes dones de Mallorca!** Si algun cop en la vostra vida heu pensat o heu dit **Barco de Rejilla**, votau

independència! Votau ERC! Hem de desempallegar-nos del vot de la por i de la mentalitat d'esclau. Ben mirat la independència és necessària en tant que única via per esser reconeguts com a nació i participar, amb igualtat de drets i de condicions, en el procés d'unitat europea que s'està portant a terme. Sense veu pròpia en aquesta nova Europa, ens serà difícil mantenir la nostra identitat i millorar la nostra qualitat de vida com a ciutadans.

Jaume Sastre

Cinquena relació de firmes

Colom, Angel Secretari General d'ERC
President del Grup Parlamentari d'ERC al Principat

Carod, Josep-Lluís Diputat d'ERC i Secretari de la Mesa del Parlament al Principat

Portabella, Jordi Diputat d'ERC al Parlament del Principat

Puigcercós, Joan Diputat d'ERC al Parlament del Principat

Bosch, Xavier Diputat d'ERC al Parlament del Principat

Maynés, Enric Advocat

Bertrana, Albert Electrònica

Puig, Jaume Regidor (Vic)

Auril, Robert Dentista (Perpinyà)

March, Joana Presidenta de **Convergència Nacionalista Balear**

Mesquida, Jaume Secretari de Premsa CNB

Morro, Guillem Professor

Frau, Domingo Estalvi

Rotger, Mª Magdalena Professora

Bestard, Jaume Pagès

Planas, Mª Rosa Bibliotecària

Planas, Maria Estalvi

Rosselló, Antoni Graduat Social

Amics de Joan Ballester

APLEC (Associació de Professors en Llengua Catalana)

Llibreria Quart Creixent

Contrapunt (Centre d'Estudis i Debats)

Oriol, Anna Administrativa

Passola, Ermengol Comercial

Soler, Enric Administratiu

Puigdefàbregas, Josep Comerç

Garcia, Manel Comerç

Coll, Guillem TV d'Inca

Cucarella, Santiago Geògraf i President de *Contrapunt*

Noguera, Lluís

Vilà, Monserrat

Bestard, Teresa

González, Alicia

Garcia, Eva

Ruiz, Jesús

Díaz, Norberto

Fraile, Julio

Bustos, Juan Miguel

Riera, Pere

Adrover, Rafael

Aulet, Magdalena

Mestre, Alfred

Aulet, Maria

Fiol, Catalina M^a

Aulet, Antoni

Oliver, Maria

Iglesias, Manolo

Aulet, Margalida

Caldentey, Jaume

Sansó, Francesca

Caldentey, Miquela

Ramon, Rafel

Oliver, Miquel

Bennassar, Miquel A.

Artigues, Francesca

Massutí, Miquel

Barceló, Miquel

Suau, Francesca

Coll, Sebastià

Lladó, Bartomeu

Caldentey, Maria E.

Mestre, Pere

Manzanares, Felicitat

Mestre, Catalina

Llabrés, Pau

Promoció Cultural

Comerç

Peladora de sardines

Estudiant

Estudiant

Estudiant

Estudiant

Estudiant

Estudiant

Professor

Negocis

Recepcionista

Conserge de nit

Cambrera

Menescala

Fontaner

Mestressa de casa

Cambrer

Recepcionista

Pagès

Pagesa

Botiguera

Botiguer

Cassiner

Aturat

Músic

Marbrer

Fuster

Mestra

--

Ordenança

Comerç

Administratiu

Pensionista

Apotecària

Jubilat

Canet, Ramon

Oliver, Jaume

Bestard, Yolanda

Garau, Víctor

Taberner, Francisca

Escales, Jaume

Garau, Jaume

Ruiz, Francesc Toni

Alemany, Miquel

Guaita, Antoni

Jiménez, Beatriz

Bergas, Pili

Rotger, Pep

Vadell, Miquela

Artigues, Francisca

Colomer, Vicenç

Ramis, Miquel

Pons, Joan

Giralt, Antoni

Pérez, Roger

Compte, Marta

Ferrer, Ernest

Guardiola, Enric

Duran, Assumpta

Albiol, Pilar

Ribera, Carles

Caballé, Jordi

Peris, Esther

Carabias, Bernat

Martí, Josep

Grau, Xavier

Jansana, Joan

Plaja, Antoni

Giménez, Eugenia

Regné, Antònia

Metge

Mestre

Estudiant

Estudiant

Funcionària

Estudiant

Estudiant

Comercial

Treballador d'Apotecari

Administratiu

Administratiu

Jardinera

Xófer

Mestra

Estudiant

Electricista

--

Administratiu

Forner

Estudiant

Mestressa de casa

Enginyer Agrònom

Comerç

Comerç

Estudiant

Prof. d'EGB

Estudiant

Veterinari

Adm. Públic

Estudiant

Estudiant

Estudiant

Administrativa

Economista

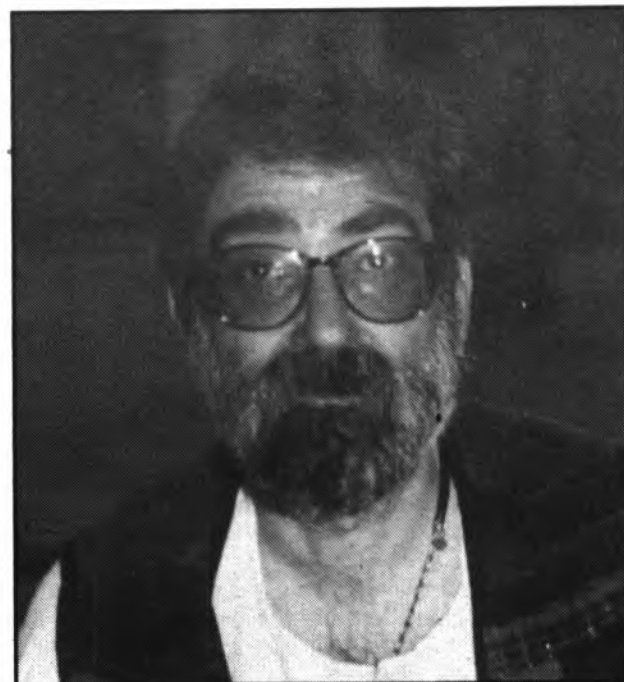
¿QUÈ PENSAU DE LA RETIRADA DE MÉS D'UN 95% DE LA PUBLICIDAD INSTITUCIONAL A S'ARENAL DURANT L'ANY 1992?

Cecili Buele
(Funcionari i Portaveu de la Federació d'Associacions de Veïnats de Palma)

Miquel Salom
(Director Revetlla Son Ferriol)

Toni Roig
(Músic, ex- Música Nostra)

Trob que no hi ha dret que llevin la publicitat a l'únic periòdic en català de les Balears i que donin tants de duros als diaris i revistes forasteres de ciutat.

Els doblers del nostre govern s'han de gastar amb les coses nostres, periòdics, ràdio, TV en català. S'ha de promocionar el folklore i els grups culturals.

Les nostres institucions pensen en castellà i obliden que aquest país té una cultura pròpia. Ara només protegeixen els mitjans de comunicació en foraster però qualche dia els passarem factura.

COMITE DE DEFENSA

S'Arenal

de Mallorca

S'ARENAL DE MALLORCA, el mitjà de comunicació escrit en llengua catalana més popular i de més tirada a Balears, durant el transcurs de l'any 1992 ha vist reduït en més d'un 95% la publicitat institucional a causa de les pressions i gestions, fins i tot parlamentàries, realitzades per gent colonitzadora al servei de l'estat espanyol. **S'ARENAL DE MALLORCA** és una publicació en llengua catalana fundada l'any 1979, que va sorgir i s'ha mantingut dins una zona difícil d'alta concentració turística i de forta immigració. **S'ARENAL DE MALLORCA** s'ha caracteritzat per la defensa constant de la llengua de la nostra nació, per constituir una eina puntera en defensa de la nostra identitat nacional, per crear consciència de poble i per defensar les llibertats democràtiques. Els/Les sotasignants sol·licitam a les autoritats públiques que no discriminin **S'ARENAL** en matèria de publicitat institucional i consideram que és injust utilitzar els fons públics com a instrument de coacció per intimidar la llibertat de premsa. Tot demòcrata s'hauria de mobilitzar davant la caça de bruixes i l'atemptat contra la llibertat d'expressió de què és víctima un mitjà de comunicació que, com **S'ARENAL**, s'ha distingit per acollir les opinions més diferents i per respectar el dret de rèplica. Per tot això, exigim als màxims responsables del Govern Balear, del Consell Insular de Mallorca, dels Ajuntaments etc. que acabin amb aquesta discriminació i que a més no continuïn amb l'incompliment de la article 32 de la *Llei de Normalització Lingüística* que estableix: **Els poders públics de la Comunitat Autònoma donaran suport econòmic als mitjans de comunicació que emprin la llengua catalana de forma habitual.** En una societat normal hauríem fet un *Aplec d'Amics*. En aquests moments, davant la injusta discriminació de què és víctima **S'ARENAL** ens veim obligats a constituir-nos en Comitè de Defensa.

Ciutat de Mallorca, 20 de gener de 1993

**JOSEP Mª LLOMPART GUILLEM D'EFAC JAUME SANTANDREU
BIEL MAJORAL MIQUEL LÓPEZ CRESPI**

LLINATGES

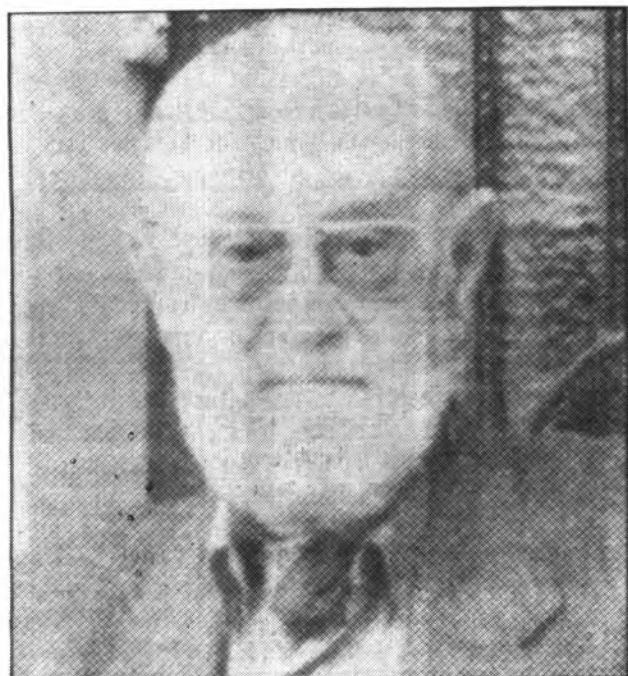
NOM

PROFESSIO

D.I.

Apartat de Correus 124 - 07600 - S'ARENAL Telèfon 265005 Fax: 269941

La no violència contra colonialisme (II)

Fons de documentació per la pau

La imaginació "espanyola" és raquítica, severament racionada, cosa inevitable quan fa servir idees velles i projectes corcats i vells. De cop a cop i de tragèdia en tragèdia, la vella carcassa de l'ex-Imperi Espanyol que aterri Europa, continua amb el seu "infal·libre" i espanyolíssim camí. Als homes de l'Administració central, se'ls hauria d'haver ocorregut que si un poble se'ls resisteix durant tant de temps, per qualque cosa serà. Per ventura ja ho saben, però es fan el desentès i prefereixen no demanar-s'ho. Millor no remoure l'assumpte, no sigui que el mal es vegi clarament i encara ens demanin més esforços suplementaris, o més esperit de sacrifici, dels altres, és clar.

Des de Trent a les Amèriques i des de Filipines a Euskadi, l'imperialisme castellano-andalus ha demostrat llargament la mentalitat ofuscada dels seus dirigents, i la seva gran brutalitat, encara que sigui ballant sevillanes.

4. Violar o estimar.

"Tota obra que provingui de l'estranger és "arrestada", es fa el seu judici i es dicta sentència. Si és vulgar i ridícula, ja que només espanyolarà l'esperit, se li dona permís d'entrada i aquesta mena de verí literari es pot enviar a tot arreu; al contrari, si es tracta d'una obra d'art sàvia, agosarada, reflexionada, se l'ha de cremar, per atemptar contra la religió, contra els costums o contra el bé de l'Estat. Un llibre imprès a Espanya passa

normalment per sis censure abans de poder veure la llum..." (Masson de Morvilliers, 1873)

"La prova decisiva de la no violència és que, després d'un conflicte no violent, no quedin rancors i, prest o tard, l'enemic passa a ser amic." ...la no violència per a la no cooperació diu que la seva arrel ha d'estar en l'amor i la seva fi no ha de ser castigar o injuriar l'enemic: encara que no se li doni cooperació, hem de convèncer-lo que som els seus amics i intentam arribar al seu cor amb accions humanitàries per poc que puguem." "Ara ens sentim massa trepitjats com per no estar plens d'ira i desitjosos de venjança. Però no em puc callar de dir que l'Índia obtindrà més si renuncia al dret de castigar... No som visionari. Pretenc ser un idealista pràctic... La no violència, en el seu estat dinàmic, significa sofriment conscient. No dòcil submissió a la voluntat del pervers..." "L'amor és la força més subtil i penetrant." (Gandhi)

Les nacionalitats de l'ex-Corona d'Aragó caim en l'error de dur una mala situació sense acabar de decidir-nos a solucionar-la. L'Estat central, de característiques nacionals castellanes, va preferir posseir-nos abans que estimar-nos. Segles de violacions no poden consolidar la unitat sobre bases fortes, sinó sobre el cercle viciós de la repressió oberta i subtil.

Cada cop que intentam fer valer els nostres drets davant del castellà, veim com els nostres enemics s'uneixen ràpidament: llavors són capaços d'oblidar les seves ideologies i posar per davant de tot el seu

nacionalisme d'estat ("espanyolisme"). Tot sigui per la conservació de les colònies interiors, per treure'n els impostos, infraestructures industrials, lloc on enviar els seus generals i oficials i per donar feina al tradicional militarisme castellà-andalus, etc. Per això els dretans com Calvo Sotelo afirmaren que prefereixen una "España roja a una España rota".

Els grups de l'esquerra espanyola no ataquen mai la dreta pel seu nacionalisme espanyolista. La mateixa esquerra espanyola defensa, més o menys esmorteït, aqueix mateix espanyolisme.

No exigim als nostres opressors que renunciïn a la seva personalitat. Tan sols demanam el nostre dret a no ser un engranatge de la seva maquinària. A ser sobirans a la nostra pàtria, sense les seves contínues injerències. No és un gest hostil.

"La creació de l'Estat català no és una estridència, és un acte constructiu." (Francesc Macià, 1922)

Si ells no volen renunciar a la seva cultura i nacionalitat, haurien de comprendre millor els nostres drets, o els de qualsevol altre.

A Madrid debaten si ens han de fermar amb cadena prima o gruixada, no si convé o no que hi hagi cadena. Per què preocupar-nos, si s'accepta el nacionalisme espanyol de les baionetes, del Duque de Alba o Ahumada a Narváez, de Franco a Tejero? Tot és més o menys patriotisme espanyol, "respectable", amb els seus tres-cents milions.

Però, si et roben una vaca i no s'ha treballat a fons, i, débil, els demanes una cabra, a la fi te "tornaran" una gallina.

Des d'Isabel la Catòlica somniaven en la triple unitat religiosa, política i racial-lingüística, entenent tot com integració en els valors de Castella. No com a convivència per a fecundació entre distints pobles i cultures, sinó com a exigència d'una renúncia dels pobles "associats" a Castella del seu dret a seguir existint. L'exemple de la llengua és clarificador de la trajectòria del conjunt. Abans passà amb jueus, indis, moros, etc. Ara ens ha tocat als mig còmplices en alguna de les escabetsxines que l'imperi espanyol passà pel món sencer.

5. Patriotisme espanyol.

"L'home negre ha de convèncer el blanc d'això: que cerca la justícia, tant per a ell mateix com per al blanc." (M.L.King)

"Una persona coneguda meua afirma, com una llei de la història d'Espanya, la necessitat de bombardejar Barcelona cada 50 anys." Això ho escrigué Manuel Azaña... "Nosaltres, els bombardejats, tenim el dret i la necessitat de desvincular-nos d'aquesta història que ens votà pel genocidi." (Mn Josep Armengou).

"L'Estat és una entitat política, artificial, voluntària; La Pàtria és una comunitat històrica, natural, necessària. El primer és obra dels homes; el segon és fruit de les lleis amb què Déu ha fermat les generacions humanes." (Prat de la Riba, 1894)

Des de l'òptica centralista les cultures perifèriques són insignificants i les seves llengües menyspreablement inaptes per a la ciència moderna. Per ells, defensar el català o el basc és cosa de fanatisme de pagesos. Amb tals idees s'ha de creure que els irrita la resistència que oposarem al nostre extermini com a poble autoconscient sota la dictadura, i el nostre interès actual per tornar el vigor a la nostra malparada personalitat.

COMUNICAT ALS NOSTRES SUBSCRIPTORS, LECTORS I SIMPATITZANTS

S'ARENAL DE MALLORCA passa per un moments difícils atès que s'han amuntegat a l'horitzó dues amenaces. Per una part una dura recessió econòmica que afecta amb més intensitat la petita i mitjana empresa mallorquina. Aquest fet, que perjudica també el conjunt de la premsa en general, ha provocat una reducció dels ingressos per publicitat que han estat compensats en gran part per l'augment constant de vendes i de subscriptors. Hi ha però una segona amenaça més important. Durant l'any 1992, **S'ARENAL** ha vist retallat en més d'un 95% la publicitat oficial de les institucions a causa de la persecució política de què som víctimes. Qui ha duit la iniciativa i la veu cantant contra **S'ARENAL** al si de les institucions ha estat el diputat del PSOE, Sr. Damià Ferrà - Ponç qui ens va acusar sense cap mena de prova i d'una manera absolutament injusta d'esser un perill per a les llibertats democràtiques. La caça de bruixes contra **S'ARENAL** és per damunt de tot una persecució política contra la llibertat de premsa i contra un mitjà de comunicació independent en llengua catalana. Davant aquesta injustícia i per fer front a aquesta situació difícil, ens veim obligats a fer una crida a tots els subscriptors, lectors i simpatitzants i hem posat en marxa una doble iniciativa:

1) **CAMPANYA DE CAPTACIÓ DE NOUS SUBSCRIPTORS.** ¿Coneixeu algú dins el vostre cercle d'amistats, de la vostra família, del vostre lloc de feina, etc. que té inquietuds per la defensa de l'economia, del medi ambient, de la llengua i cultura de la nostra nació? Idò animau-los que se subscriguin o en tot cas regalau-los una subscripció a **S'ARENAL DE MALLORCA**. Només que cada subscriptor actual de **S'ARENAL** aconseguís fer una altra subscripció, això suposaria una injecció econòmica molt important que contribuiria a capejar el temporal. *Animau-vos! Encara que a vegades no ho sembli, tots podem fer molt per S'ARENAL!*

2) **CAMPANYA DE SUBSCRIPCIÓ VOLUNTÀRIA DE SUPORT.** En aquests moments una subscripció anual a **S'ARENAL** (24 números) costa 3.000 pessetes, una quantitat que si la dividim pels 365 dies de l'any surt a una xifra als voltants de les 8 pessetes diàries. La subscripció de suport suposa doblar aquesta xifra i pagar 6.000 pessetes anuals, això mentre duri aquesta injustícia.

Totes les persones que vulguin ajudar **S'ARENAL** d'aquesta manera es poden posar en contacte amb la nostra redacció. Telèfon 265005. Fax. 269941.

La no violència contra colonialisme (II)

Fons de documentació per la pau

"Bebíamos ásperos
vinos de burla
mi pueblo y yo.
Escuchábamos fuertes
"argumentos" de sable
mi pueblo y yo.
Una tal lección
tuvimos que entender
mi pueblo y yo".

Aquest principi de recuperació, cada cop que la saba pot circular, encara que sigui de manera "vigilada", obliga l'administració central(ista) a fer concessions més o menys aparents per confondre la seva opressiva realitat. Aquesta hipocresia ja és més detestable que la mateixa opressió. Aqueixa intolerància és ja més repugnant: per estar envoltada d'hipocresia.

Podria ser que aquests "pares de la Pàtria" descobrissin les limitacions d'on avui hi ha un bassot on neden sempre els mateixos camaleons que segreguen una autosuficiència molt adaptable segons el color de les aigües: aquesta és la selva política.

Quan celebren la llibertat, i sempre ho fan com si ens sobràs, aquests polítics ens imposen la llibertat-obligatòria de ser espanyols, el que ens lleva de fet de ser el que som des de l'origen. Nosaltres no els discutim la seva. Que siguin espanyols, castellans o el que vulguin, però que no ens facin combregar amb rodes de moli.

I ens parlen de llibertat els qui se la guarden després de definir-la segons el que els convingui: "Llei és el que li plau al Príncep." (Maquiavelo). Així veim la impossibilitat en què es troba la metròpoli de produir gent amb mentalitat lliure i sensible de veritat. Treure tallada de les colònies és una temptació molt forta per a certs buròcrates del dimoni.

Les raons de certs benpensants per ventura parlen que no és indispensable a la "grandesa de Catalunya" la conservació de la seva personalitat. Parlen de Catalunya com si fos una simple extensió de Castella, però en canvi quan als castellanoparlants els agradeix l'anglo-saxó, llavors es queixen. Parlen que "s'ha de ser més universal", però carreguen els costos al veí més dèbil. Raons de mal pagador.

6. El colonitzador "submís".

"No podem donar per més temps la nostra cooperació a un sistema dolent." (M. L. King)

"La no violència no hauria de ser emprada com a escut de la covardia, ja que és una arma de valents." "Quan es planteja l'elecció entre covardia i violència, aconsellaria la violència... M'estimaria més que l'Índia recorregués a les armes per defensar el seu honor, abans que es comportàs covadament..."

"Serà l'evidència del poder espiritual de l'Índia només si ens negam a lluitar tenint la força per fer-ho...! Això és molt distint del "perdó" que la rata ofereix al moix." (Gandhi)

"Los catalanes siempre estan a la defensiva, incluso cuando parece que atacan, se preocupan más del escudo que de la espada. Igual que la vanidad, que no es orgullo, eso revela una muy vacilante, muy apagada, muy insegura fe en sí mismos." (Miguel de Unamuno)

Després de bastant d'anys del començament de la "democràcia" s'ha pogut comprovar que s'ha volgut fer passar per normalitat la desnacionalització de les nacionalitats capturades des de Madrid, aconseguida

després de quaranta anys de la més vil repressió política, cultural i lingüística. I Madrid no ha parlat mai de reparació, compensació, indemnització per tot el que s'ha perdut, difícil de reposar. Els botxins no han fet mostres dignes de penediment, al·legant el seu ben intencionat patriotisme, no hi ha hagut ruptura democràtica. Després de molts d'anys, molts d'indígenes han capitulat, el coll de les nacionalitats quasi ha estat tallat. El pensament que ha cedit a la colonització només transmet, com si fos d'elaboració pròpia i sense pensar-s'ho, les raons sagrades pel cervell ocupant.

Periodistes, intel·lectuals, etc ha estat seduïts pels avantatges econòmics i de prestigi dels idiomes més estesos. La gran massa ha caigut en les devoradores xarxes del consumisme comercial. Els grans idiomes són afavorits pels poders polítics d'una manera molt més decidida que la resta.

El "bon castellà" defensa les seves coses, la seva llengua, la seva independència, història i valors. El "bon català", en canvi, és el que no defensa ni la unitat del seu territori, ni els drets dels seus connacionals, ni l'oficialitat plena de la seva llengua...

Mentre alguns s'arriben a ocupar de llunyanes injustícies a Vietnam, Alabam, Sud-àfrica... Andalusia, Euskadi, fins i tot sovint resulta que a l'oprimint proïsme no el reconeixen i li donen llenya amb menyspreus i silencis còmplices. És clar que així passa a tants d'altres llocs, i per això sovint triomfa la injustícia. Amb el que és llunyà basten les paraules de compliment, amb el que és proper, s'ha de demostrar amb actes: és més còmode tancar els ulls (i fer tancar les orelles i la boca als altres) per no haver de treballar.

7. Som espanyols... en deures.

"La conducta de Castella cap a Catalunya ha estat la dels

conqueridors cap als països conquerits." (Prat de la Riba) "Com les injustícies apareixen constantment i hem de demanar reparació, ens titllen dient "pide más que un catalán", que resulta ser un sarcasme en boca de qui no demana res, tan sols perquè ho agafen directament, sense més ni pus." (Prat de la Riba)

"... la nostra ira, dominada, pot convertir-se en una força capaç de moure el món." (Gandhi)

"El president Eisenhower no podia comprometre's a res que implicàs un canvi cultural en l'arquitectura de la societat americana. El seu conservadurisme era ferm i rígid, i qualsevol mal que desfiguràs la nació havia de ser extret a poc a poc, amb una pinça, perquè el bisturi del cirurgià era un instrument massa radical per a aquesta, la millor de totes les societats possibles." (Coretta S. - M. L. King)

Els que tenen la facultat de decidir han arribat a un acord: només existeix una nació, la seva, naturalment. Els és igual el que diguin la ciència, la història o un elemental sentit de la justícia.

Al Canadà, hi hagué un plebiscit a la regió francòfona del Quebec. Anglaterra organitzà una votació per a la "devolution" a Escòcia. Aquí res de semblant hi ha hagut, tan sols una màscara de cera calenta de l'opressió espanyola.

Durant molts d'anys hem tingut programes obligatoris descatalanitzadors, estudis manipuladors de la nostra història (que encara hi són), oblidant-ho tot amb la generositat del gran senyor que dona ordres com qui fa favors. Com deia el gran pedagog Freire: "Un poble deixa de ser analfabet quan aprèn a llegir i a escriure..."

la seva pròpia història". Així, doncs, el nostre poble és encara analfabet, en mans del centralisme espanyolista.

L'insult i la desposseïció han seguit durant dècades d'espanyolisme paternalista, com qui dona excessos de llicència a un fill ingrat. Sempre es podia trobar qualche espanyol d'ofici que protestava impacientment quan parlaves el teu idioma dins ca teva: "En castellano!" o "en español!"; fins i tot a Correus t'acceptaven poder escriure "London", però et discutien poder escriure "Alacant" o "Lleida".

I ara segueix la marxa, refundada, amb estatuts raquítics que deixen al centralisme només maquillat, obligats sempre a demanar doblers de la Hisenda Central, regatejant sempre parcel·les lingüístiques i culturals... Se'n obliga a ser legalment espanyols, però se'n neguen els drets que se n'haurien de derivar, de tan honorable ciutadania; llavors se'n tracta com a ciutadans de segona, com a colònies, com hindús, com negres als USA.

Mentre els castellanoparlants (a diferència de Bèlgica, Suïssa, etc) tenen ple dret a usar sempre la seva llengua, sigui on sigui el lloc en què s'installin, als indígenes se'ls deixa amb uns minidrets tan vacil·lants que s'acaben just allà on apareix el primer buròcrata de torn que així ho consideri. La nostra llengua, teòricament tan espanyola com la seva, "és però no és", segons els interressi cobrar o no pagar. I per emmascarar la discriminació sempre trauen qualche paperutxo oficial perquè endolcesqui l'oida dels benpensants parlant de la "nostra riquesa cultural comuna": maquillatge hipòcrita per defora per així dissimular les bastonades dintre de la llar "pàtria".

Cap governant espanyol ha refusat una llengua estrangera. Però el Senat espanyol ha prohibit, ja d'entrada, les llengües de les nacionalitats dins la cambra, malgrat ser una cambra de representació territorial. La Presidència del Govern torna telegrams de diputats per estar escrits en una llengua "espanyola".... Així, idò, som més o menys "espanyols" per als deures i per pagar, però no en drets.

Simultàniament, la metròpolis es permet el luxe de simular despeses per "preservar" de cara al públic, el que destrueixen simultàniament de cara a dintre. Així, intimidant, tallant i ficant-se en tot, ens releguen a "Vedats" culturals, com si fossin "reserves índies" o "ghettos", on tenim de conviure amb uns caçadors que s'emparen en unes lleis fetes a la seva mida per destruir el nostre normal desenvolupament.

Però, entre colonitzador i colonitzat els fets tenen significats totalment oposats. No es tracta de queixar-nos per "demanar tolerància". Es tracta de desemascarar una hipocresia heretada, tan profunda que és inconscient, per alliberar el colonitzador al mateix temps que el colonitzat.

8. L'esquerra espanyola...i Olé!

"Quiso S.M. (Felip V) que en ambas coronas se diesen promiscuidad de los empleos, sin distinción de naciones y con la sola atención a los méritos. Abrió las puertas de unos y otros Reinos, y en efecto los castellanos las hallaron abiertas, y entraron en Aragón a poseer las mejores conveniencias: mas para los aragoneses, catalanes y valencianos han estado casi cerradas a Castilla." (Informe en nom de les capitals de l'ex-Corona d'Aragó, 1768)

Entrevista a Guillem d'Efak (I part)

«De la nostra història, ens ho amagaven tot»

Guillem Fullana Hada d'Efak (Río Muni, 23 de març de 1929) avui malauradament és un gran desconegut per a la majoria de la joventut mallorquina. Si fóssim una nació sobirana i independent és ben segur que això no passaria, però ja se sap, els forasters extirpen i arrabassen la memòria col·lectiva dels mallorquins. Així els mentre ens imposen per decret cadenes de TV privades en espanyol, la lletra ñ als ordinadors, *Ferias de Abril* a Mallorca, certàmens de sevillanes, *Rádios Olé*, *Cadenas Dials*, etc. etc. silencien, amaguen i oculten noms com el de Guillem d'Efak, un personatge magnètic que entre els anys 1965 - 1968 va gravar vuit discos; un escriptor que des de l'any 1956 en què va aparèixer el seu primer llibre, *El poeta i la mar*, ha publicat tots aquests llibres: *Madona i l'arbre* (1969), *El poeta i la mina* (1974), *Poeta en bicicleta* (1984), *Erosfera* (1982), *El dimoni Cucarell* (1977), *Gimnèsies i Pitiüses* (1983), *La Ponenetada Gran* (1979), *El regne al mig del mar* (1980), etc. etc.

Guillem d'Efak, és un home que ha tocat totes les tecles de l'orga. Josep Porter-Moix va dir d'ell que **ha fet tots els papers de l'auca: escriure poesia, prosa, cançó, música; ha dut nens amunt i avall, ha participat en espectacles d'animació, ha escrit contes, ha fet de guia turístic...** La llista emperò no s'acaba aquí perquè Guillem d'Efak va fer també de miner a Lorena i els anys seixanta va intervenir en un film d'Iquino, sobre una narració de Josep Me Folch i Torres, *Elisabet*, amb Maria Cinta. Jordi Garcia-Soler va dir l'any 1976 del nostre protagonista que **va arribar a ser considerat com un dels més notables cantautors i que entre les seves cançons figuren algunes de les més interessants de la nova cançó: la Balada d'en**

Jordi Roca i encara més la Cançó de Son Coletes. Joan Manresa, al llibre *25 anys de Nova Cançó a Mallorca* (1987), va destacar de Guillem d'Efak la seva originalitat i va afegir que l'any 1967 amb la *Cançó de Son Coletes* va obtenir **un èxit extraordinari i cada cop que la canta posa la pell de gallina a més d'un. (...) Durant els anys de plena activitat els èxits no cessen i el seu pas per la cançó deixa un record imborrable.** Finalment podem llegir, a l'imprecindible assaig de Bartomeu Mestre, *Crònica de la Nova Cançó* (1987): **La importància de Guillem d'Efak és cabdal en el futur de la cançó. (...) De l'acollida popular de Guillem d'Efak n'és bona mostra el fet d'haver aconseguit el primer premi del Trofeu Sant Jordi organitzat per Ràdio Barcelona i atorgat per una massiva votació de públic amb la cançó Plou i fa sol.**

* Vós vàreu néixer a Río Muni, aleshores colònia d'Espanya, ens podríeu parlar de la vostra infància?

Mon pare, en Toni Cremat, era un guàrdia colonial i ma mare era guineana. Mon pare es va jubilar quan jo tenia dos anys i em va dur cap aquí. Era l'any 1932. A Manacor em va criar una tia eixorca.

* Conservau records de la vostra mare?

Només en tinc fotografies. Jo sempre m'he sentit mallorquí. Moltes vegades cont una anècdota: jo al primer negre que vaig veure me vaig dur un puta susto de mort. Jo no n'havia vist cap mai.

"NOSALTRES SOM PITJOR QUE UNA COLONIA"

La no violència contra colonialisme

I encara avui continua així. A l'ex-Corona d'Aragó es voten partits de líders castellans (Suárez) o andalusos (González), però sembla ser que a Castella i a Andalusia no deixarien que mai els governàs un català (exemple, desastre de l'operació Roca). Hi ha un racisme anticatalà.

La teòricament "llibertària" esquerra espanyola sol acusar, sense distingir matisos, al "nacionalisme" de pobles perifèrics, de "burgès", sense aturar-se a pensar que ella és també ben nacionalista; i de la pitjor casta, la d'insistir en l'agressió i l'opressió, la de voler sotmetre les nacionalitats captives, invent aquest de les seves pròpies classes dominants.

D'aquesta manera els botxins acusen les víctimes. Aquesta esquerra accepta el colonialisme com una cosa indiscutible i imprescindible per a la seva expansió ("espai vital") demogràfica castellano-andalusa, seguint la tàctica de la dreta i del franquisme. Crea una "unió sagrada" a la que, de manera temorenca per la crueltat de la seva inquisitorial classe dirigent, sotmeten els seus interessos i visió teòricament de "classe". Com en totes les castes de colonialisme, el proletariat de la nació opressora es ven i és recompensat a costa de la nació colonitzada. Perquè tots tenim dret a cercar unes millors condicions de vida a altres terres, però respectant-les i no deixant que siguin instruments dels colonitzadors d'una dinàmica d'opressió.

Com que aquesta esquerra no pot trobar arguments racionals per desposseir les nacionalitats de la seva sobirania, acaba amollant qualche crit emocional, "patriòtic", d'origen dretà.

D'aquesta manera l'esquerra espanyolista fa de companya de la dreta en temes d'opressió nacional, defensant els interessos creats de la dreta, amb una ideologia imperialista que ha aconseguit infiltrar-se per raons històriques i opressions demogràfiques.

La dreta de la metròpolis es totalment al·lèrgica als moviments d'alliberament nacional de les nacionalitats "agafades" per aquesta nova Babilònia. Però l'independentisme és també una "bestia negra" per als grups de burgesos regionalistes-autonomistes. No hi ha un independentisme, pròpiament, estructurat de dretes, ja que la burgesia refusa tals "aventures".

L'esquerra espanyola titlla de "contrarevolucionari" (en pla dogmàtic) el que les dretes hostilitzen per "subversiu".

"La creació de l'Estat Català, no és una estridència, és un acte constructiu." (Francesc Macià)

En conseqüència, l'esquerra espanyolista s'atreveix a fer virgueries i defensar l'alliberament dels pobles oprimits, sempre i quan quedin lluny dels seus interessos directes. O sigui, alliberar els esclaus... dels altres. Que es faci justícia... a calcs veïns.

El problema latent és un gran hipocresia multiseccional, transmesa de generació en generació, captivadora de consciències i sensibilitats.

L'Estat central treu de les nacionalitats més doblers dels que hi inverteix. Els explota com una granja: un bon negoci que l'Exèrcit els assegura. Els doblers s'inverteixen per destruir i immobilitzar la vitalitat d'aquestes nacionalitats. És un tirà tot aquell que es reserva més drets que els altres, encara que ho disfressi amb una florida verborrea.

Fons de Documentació per la Pau

* Vàreu passar de viure d'una colònia, Río Muni, a viure a una altra colònia d'ultramar, Balears.

A la Guinea estaven millor que nosaltres aquí. Mon pare me contava que tenien ordres estrictes de respectar les llengües indígenes, els usos i costums: tribunals, matrimonis, la poligàmia... Nosaltres som pitjor que una colònia perquè a nosaltres no ens reconeixen la situació de colònia.

* Al pròleg de *Gimnèsies i Pitiüses*, vàreu parlar de donya Lluïsa Fuster, la vostra mestra de parvulari.

Els primers anys són molt importants per a l'educació. Donya Lluïsa Fuster no és que tingués un mètode pedagògic especial però no sé què passava: t'hi trobaves bé amb aquesta dona. Te deixava florir. Crec que l'afecció a llegir ja me la va posar ella, de petit. Ja sé que és una exageració però inclús tenc a vegades la impressió que quan vaig deixar el parvulari ja no vaig aprendre res més.

* Vàreu viure 24 anys al Barracar de Manacor, què ens en podeu contar?

La vida en aquell temps era molt mins. Estam parlant de la postguerra. A mi la guerra em va agafar amb sis anys. Però bé ho record tot.

"AMB L'EXCUSA D'EN SIMO TORT VAIG PODER PARLAR DEL 36"

* La cançó de son Coletes.

Vaig fer aquesta cançó el temps de la censura horrible. Llavors, és clar, si hagués posat que es referia al 36, em deporten. Vaig posar *Romance mallorquí del siglo XV*. Amb l'excusa d'en Simó Tort vaig poder parlar del 36. Avui hagués anat directe al tema però en aquell temps, imagina't.

* Aquests records són vius?

Ho record perfectament. Jo pens que els assessors d'en Bayo li van recomanar desembarcar a Santa Ponsa, com el rei en Jaume. Però ell va voler venir a Porto Cristo perquè a les eleccions del febrer 36, l'únic lloc on van guanyar els socialistes va esser a Manacor. Ell va pensar que si desembarcava allà la gent es posaria al seu costat. Jo record passar una camionada de detinguts que deien: *Sortiu, sortiu, mos duen a matar!* Clar aquella pobra gent es pensava que només cridant així que la gent els faria costat. I els van dur a matar, i redeu si els van matar! De nit dormia sentint la metralladora. No tan sols això, dins la meua família tenia mon pare, guàrdia retirat, a qui van mobilitzar i un vespre van venir a cercar la meua tia per dur-se-la a la presó. Ja t'ho pots imaginar: mon pare a la dreta i la tia a l'esquerra. Horrors.

* Quan éreu al lotots, vàreu fer moltes barrabassades?

No! Comparat amb el que fan avui, nosaltres érem àngels. Erem uns angelets de pa amb fonteta. A més has de tenir en compte que la postguerra va esser molt, molt dura. Vàrem passar una fam horrible però, un moment, sense adonar-nos-en. Jo al menos no ho sabia. Em vaig adonar que havia passat gana quan ja era molt gran. Quan vaig esser per França, per Catalunya... i veia aquella gent que menjava i com menjava. Per exemple, pa amb oli ja era un luxe. Pa amb oli amb tomàtiga ja era un refinament. Ara imagina't me'n vaig a Catalunya i veig que es fotien pa, oli, tomàtiga i després dues tires de

Entrevista a Guillem d'Efak (I part)

cuixot. Hòstia tu! Heu de tenir en compte que jo tenia vint anys i encara no sabia què era cuixot. Només n'havia vist al cine però cuixot de bondaveres no n'havia vist mai. De la nostra generació, per qüestió de la fam, o n'han sortit molt forts de resistència o n'han desaparegut com a mosques.

* On vàreu estudiar?

Vaig fer el batxiller a Manacor.

"LA VERTADERA INFLUENCIA VA ESSER QUE ANAVA A FER ESCOLA A FORAVILA"

* Quines coses us van influenciar en aquell temps, heu parlat del cine?

A mi la verdadera influència va esser que anava a fer escola a foravila. Mon pare amb el retiro guanyava quaranta duros al mes. Això abans del 36 era una fortuna. Podia gastar set pessetes cada dia i això era una animalada. Clar, després de la guerra això va tornar no-res. Com és natural tots havíem d'ajudar una mica a la casa. El que més em va influenciar era que anava a fer escola per foravila. Vaig anar als llogarets de Can Prim, Son Banya i Son Rector. Tenia dotze o tretze anys. Bé tot va començar quan jo tenia devers uns onze anys, l'any 1941, a Manacor van organitzar una orquestrina de bell. El director era en Jaume Vadell, el qui va tocar el violí durant molts d'anys a les coves de Manacor. Van anar a veure mon pare i li van demanar si podia fer-los d'animador i tocar el garban. Aposta hi ha un poema que diu: **Negret de Guinea, passaforadí, que toca el garban.** Amb onze anys vaig anar a cantar pels pobles i les verbenes amb aquesta orquestra. Però hi va haver un professor de l'institut, don Joan Bonnin, que va agafar mon pare i li va dir que ho deixàs anar. Va aconseguir una beca de l'Ajuntament perquè jo estudiàs i fes el batxiller. En acabar-se els ingressos de l'orquestrina vàrem haver de cercar una altra cosa i això d'anar a fer escolar a foravila va esser decisiu.

* Per què?

Va esser quan jo vaig entrar en contacte amb la gent del poble perquè com comprendràs jo no era Guillem, era *Guillermo*. Feia escola a al.lots que havien d'anar a fer el servici. No sabien ni llegir ni escriure. Jo els ensenyava a sumar, restar i a saber escriure una carta per quan s'ananassin fora de Mallorca. Això els feia una por tremenda, una por cerval. Hi va haver una quinta que va fer set anys de servici. Al vespre, després d'haver acabat a l'institut, m'embolicava una manta i trip a trap me n'anava cap allà. Aquí va esser quan vaig entrar en contacte amb els mallorquins de bondeveres.

* Explicau-mos-ho

Mira, al vespre, en haver acabat la classe, sempre es treia el guitarró. Mentre feiem escola, les dones velles pelaven ametlles. I en acabar la classe sempre treien el guitarró i feien una mica de ball de bot. I gloses. Perquè no te tenien cap respecte ni un perquè fossis mestre. Si no eres glosador, als seus ulls no eres res.

* Per a ells la cultura era ser glosador.

Efectivament. Si no sabies fer gloses ja podies saber sumar, restar... i vengà, que el mestre en digui una i vatudell que el mestre en digui una. Però al final vaig descobrir una cosa que m'ha servit estilísticament tota la vida. Vaig agafar el desllorigador i llavors ja vaig esser un glosador de primera. El secret que vaig descobrir va esser que per fer una glosa no has de començar a

Bernat Nadal, Guillem d'Efak, Miquel Angel Riera, Gabriel Galmés i Jaume Santandreu.

pensar els dos primers versos sinó els dos darrers. Comprends? O sigui, jo vull dir que en Toni és colló. Llavors els dos versos primers no compten. Pots dir el que vulguis. Ho entens? **Jo tenia un caballó l'altre dia que semblava, Toni a mi me semblava que ja eres massa colló.** Fixa't que s'ha arribat a dir que el surrealisme va néixer a Mallorca perquè si agafam les gloses, els dos versos primers no tenen res a veure amb els darrers. **Ses muntanyes de Menorca són ses més altes del món,** però el que de veres volen dir és que **de tan altes que són veuen Mallorca.** Això darrer és el que volen dir. De la resta se'n toquen els collons. **A damunt es puig de Randa vaig anar a pasturar el mul, i a una al.lota amb pèls pel cul sa mare no la comanda.** Clar! Vaig descobrir el truc i vaig dir: ueeepp! Ja no me fotran més! Vaig prendre el tranc i em vaig fer un glosador de primera. A partir de llavors vaig esser un mestre respectat.

* Qui feia les gloses?

Tots. Els vells, els padrins, els joves. En acabar treien el guitarró i començaven a tirar-se fisconades, a fer gloses de picat...

"A MI M'ENTUSIASMAVEN AQUELLES CANÇONS POPULARS"

* I cantaven també?

Sí. A mi m'entusiasmaven aquestes cançons populars. Les vaig començar a escriure. En vaig omplir un caramull de plagues. Jo hagués hagut de pagar en comptes de cobrar i no te pensis que pagassin molt. Més que res era que te donaven una sobrassada, un pa...

"LA GRAN SORT D'AQUELLA GENT ERA QUE NO HAVIA ESTAT CONTAMINADA PEL FORASTER"

* Vós va influir molt entrar en contacte amb aquesta vena popular?

Totalment. Vaig entrar de bondaveres en la vena d'aquella gent. Vaig aprendre el que volia dir fer feina, estimar els animals, la terra; aquella cosa que tenien quan un marge s'havia esberlat una mica. Eren analfabets però estaven molt culturalitzats. Tenien arrels. La gran sort era que aquella gent no havia estat contaminada pel foraster. No havien anat mai a escola, per tant eren mallorquins purs. Aqueixa va esser la gran importància. Per primera vegada em vaig trobar amb un poble sense contaminar. Allà no hi havien arribat ni l'escola ni els diaris forasters, res. Ara ja no en deuen quedar i si en queden són molt pocs.

* I què pensaven d'això d'anar a servir a l'exèrcit espanyol, un exèrcit foraster que els tractava com a carn de canó?

Tenien una por horrorosa que els enviassin a fer el soldat per les Amèriques fosques, que deien. Havien d'anar *allà deçà la mar* i això per a ells era horrorós.

* Quan vàreu començar a escriure en català?

El primer que vaig fer va esser recopilar les cançons populars. No tenia punyetera idea d'escriure en català i ho escrivia així com me semblava. Ens inventàvem una ortografia nostra.

* A l'escola el català estava proscriu i perseguit. Llavors tot es feia en foraster.

Es clar. Al curs de quart, quan vàrem començar a fer literatura, hi havia una assignatura que es deia *Preceptiva literaria*. Perquè vegis com anaven les coses en aquells temps, te diré que el professor en deia *Perspectiva literaria*. Me'n record que quan hi havia els exemples d'estrofes, a mi m'era molt més fàcil fer-na una perquè ja tenia el sentit del vers i del ritme. A mi m'agradava fer poemets. Anaven collonuts per lligar amb les nines. Això va esser un dels motors. Va esser aquí també quan va començar l'esquizofrènia. O sigui que quan jo havia de fer coses meves les feia en mallorquí en canvi a l'escola, quan s'havia de fer un soneto, per exemple, s'havia de fer en castellà. Era allò que en deia Joan Alcover: a la cuina i per fer de criada teniem el mallorquí però és clar, després un soneto no es podia fer en mallorquí, s'havia de fer en foraster. I a una nina, com comprendràs, no li havies de donar un poema en mallorquí sinó en castellà perquè això donava categoria. En aquell temps a la nostra llengua li dèiem mallorquí, de català no sabíem ni on era Catalunya. De la nostra llengua, de la nostra història, ens ho amagaven tot.

* L'Expressivitat, la a riquesa de llenguatge que hi ha en els vostres llibres vós vénen del contacte amb aquells mallorquins de foravila no contaminats de foraster, no?

Clar. Es evident. A més de cantar aquella gent sabia i cantava romanços. Me record que en contaven un d'en Jordi Roca: **Madona des Caparó, en Jordi Roca vos crida assegut a sa cadira que vos demana perdó.** Aquella història em va impressionar molt. Era d'un home a qui havien donat garrot. I vaig posar-hi música sense més importància. Bé, després d'això vaig acabar el batxiller, em vaig fer mestre perquè mon pare me va dir que me'n podia anar quan volgués de ca meva però amb un ofici o una carrera. En aquells temps es feia un batxiller llarg i en acabar amb un sol examen, si l'aprovaves podies sortir mestre nacional. Aleshores jo devia tenir devuit o denou anys.

Jaume Sastre (Continuarà)

Joan Lluís Gamundí i Seguí: «El pròxim mes de juny, acabat el palo amb xifó i les olivetes, començarem amb les costellades»

En aquest temps de desgavell polític electoral i d'empatx social, de tanta demagògia, boníssimes intencions, ganxos falsos, barres, acrituds, corrupcions i desprestigi molt generalitzat, no vull propiciar ni donar més fems a la meua societat. Fins que no hagin passat les eleccions, o sigui a mitjan juny, continuaré donant qualche oliveta amb palo amb xifó que propiciï el TÈNTOL que demanen els NIGORRA, tant el President del CRÈDIT BALEAR, MIQUEL, com la consellera d'aquest banc, CORONACIÓ DE NIGORRA, malgrat que la seva supèrbia faci que donin mostres de penediment d'una manera tan tímida que ni tan sols els meus gorrionets ho poden sentir i comunicar.

Però, com dic, degut a aquesta emprivada electoral d'enguany, no vull afegir més pes i m'és igual si surten beneficiats aquests personatges del CRÈDIT, però la veritat és que ja estic oïat de llegir tantes malifetes que estan minant la credibilitat política del nostre país i de l'estat.

Pot servir, aquest tènol, perquè reflexionin i tinguin un parell de setmanes, en darrera instància, per pensar si convé o no convé d'una vegada reaccionar donant la cara i les explicacions pertinents amb aquest acte de contricció i d'esmena sense el qual no toleraré que aquest tema quedi enterrat.

Si la providència no hi posa remei i en MIQUEL i na CORONA DE NIGORRA no rectifiquen la seva conducta SOCIAL cap als que els envolten, no em quedarà més remei que prendre el dur i contundent camí d'aquesta fase DEL PRINCIPI DE LA FI inevitable i què em veig en forces físiques, psíquiques i morals sobrades, tal com DAVID guanyà al gegant GOLIAT, representant DEL PODER, DOBLERS I VANAGLÒRIA DELS NIGORRA EN QUESTIÓ.

Si xerram per relaxar-nos en termes boxístics, que tant li agradava a l'àguila de DON JOAN NIGORRA, pare d'en MIQUEL, podríem dir que per ara la meua victòria als punts és total i indiscutible; ara bé, el jurat del poder, dels doblers i de la vanaglòria i tots els que els donen escolta i suport de forma descaradament interessada, pel que es veu no em volen donar per guanyador a no ser que guanyi, i seguim en termes boxístics, per KO TÈCNIC. Pel que es veu només d'aquesta manera, d'aquesta trista, penosa i lamentable manera, podran quedar totalment conformes amb la veritat d'aquest assumpte i donar-me la raó.

Jo, en aquesta vida, no puc dir allò que es diu tantes vegades que si tornàs a néixer actuaria,

faria i m'aconduria per aquesta vida igual. Reconec que m'he equivocat moltes vegades, que he traït moltes vegades els meus principis, que estan per damunt del poder i dels doblers. Prest farà tres anys vaig morir a les mans d'en MIQUEL NIGORRA i na CORONACIÓ a base de fer-me beure el fang del deshonor, de la gola, de l'enveja i de la peresa de tornar a emprendre i agafar una altra vegada la bandera o millor dit el banderí de combat. Aquest banderí, però, el varen posar a les meves mans els PARES JESUÏTES en el monestir de NOSTRA SENYORA DE VERUELA (Saragossa), del segle XII, en base a una sana soledat solidària, perquè la veritat d'aquesta vida només podia aflorar convivint amb santes i intel·ligents persones, perquè cadascú pogués agafar l'objectiu que em motivava i volia per donar un sentit a la seva existència.

Com deia, després d'una malaltia, per culpa d'en MIQUEL i na CORONA, i una vegada que de

“Perquè em donin els poderosos com a guanyador, està vist que hauré de guanyar als Nigorra per KO tècnic, no només a punts com fins ara.”

Eren uns altres temps... en Gamundí llavors cobria sempre les espatlles de Miquel Nigorra; i ara li dona la cara i li canta les veritats. A la foto podem veure Miquel Nigorra i Joan Lluís Gamundí en una inauguració del Crèdit Balear.

mi pràcticament no deixaren més que les cendres, la providència va voler que tingués sort i fos una de les excepcions de ressorgir, de tornar a néixer i trobar-me una altra vegada sense haver fet mèrits amb un paperet dins el cap amb el qual pogués orientar la meua vida i tornar a començar de zero per un caminet estret, amb moltes pedres, amb pujada allà on no es podia anar ni en bicicleta, però que vaig veure clar que conduïa i anava cap a l'objectiu, el meu nou objectiu, de viure per defensar la SOLIDARITAT i el BÉ COMÚ per damunt de qualsevol interès i per damunt de qualsevol adversitat, amb la intenció que, mentre físicament, psíquicament i moralment pogués donar al que ho necessiti les meves cames, els meus braços, el meu cor, la meua voluntat en defensa de tot allò que representàs un desequilibri produït per prepotències, per barruts, per poca-vergonyes, per falsos ídols que han abusat, abusen i abusaran d'aquestes bones persones, que són moltíssims, que són tan temoroses de Déu i de la bona fe que fan que la nostra comunitat pugui continuar dia a dia convivint amb pau i harmonia malgrat que una minoria, que cavalca damunt d'ells i generi poder, doblers i vanaglòria, no per estrets camins, no per empedregades dreceres, sinó per les autopistes o pel nostre estimat Mare Nostrum, i que falten a les normes bàsiques de convivència que miraculosament no troben mai el producte que matemàticament

toca donar com a resultat del fet que uns pocs poca-vergonyes tinguin dominats la generalitat dels membres d'una comunitat.

L'AMOR, LA SOLIDARITAT, EL BÉ COMÚ ELS SEUS DERIVATS són les bases de manteniment de les persones arribada l'hora de la veritat és a dir, l'hora en què els seus cossos són molt sensibles, envellits, es troben sols, estan marginats amb una paraula, en aquesta edat en què els doblers, el poder i la vanaglòria són companyes complicats i problemàtics, són una mala companyia si es tenen en desmesura i han estat mal fets.

“Un excés de poder, doblers i vanaglòria són companyies complicades i problemàtiques, sobretot si s'han aconseguit amb malifetes.”

Jo, quan vaig estar uns mesos fent pràctiques d'infermeria a l'HOSPITAL PROVINCIAL D'OSCA, vaig haver d'acompanyar en els seus darrers moments a una vintena de persones. Els que se'n anaven amb una maleta a l'altra vida, plena de doblers, poder i vanaglòria us asseguro que la seva cara era la fotografia de l'equivocació de tota una vida. Ara bé, aquells que havien gaudit d'una vida entregada als altres, sense necessitat d'extremismes, ni entregues totals, sinó senzillament haver estat companys dels seus companys, amics dels seus amics, amb una paraula, que havien tingut la mà allargada cap al germà proïsme, cap a la solidaritat i cap al bé còmun, us jur que em feien enveja. No sabies si se n'anaven o arribaven a un lloc, a una muntanya, on pareix que tot el món queda petit i només les coses de l'ànima són grosses.

No podem ser responsables, nosaltres, del nostre físic, em referesc a les nostres condicions físiques, actituds intel·lectuals, del nostre cutis, o de la forma dels nostres ulls, per posar uns exemples senzills; però sí que som responsables i tenim llibertat responsabilitzadora de sembrar en nosaltres una sèrie de principis ètics, morals i de germanor, l'administració, ús i foment dels quals ens demanarà comptes tant els nostres companys de vida com la Persona. Jo entenc que el que ens ha de jutjar ha de ser la Persona, que està per damunt de nosaltres i que a penes coneixem, però que sabem que existeix i que en darrera instància dona consol i justícia a tots fent pagar a cadascú; això és dur, però ha de ser així, pels seus actes que ha fet o ha omès a favor o en contra de la convivència dels pobles i les gents d'aquest petit i insignificant món, del nostre món.

Per tot això no puc menys que contar-vos aquestes coses deixant al vostre criteri la qualificació, amb total llibertat, no volent allargar-me més perquè no us vull cansar més que el que us he cansat avui amb aquestes derivacions que en primera lectura podrien semblar elucubracions filosòfiques generals, però que si us hi fixau bé he deixat entreveure quines són, al meu mode d'entendre i baix el meu put de vista, les falses claus de la tant sospitada llibertat individual.

Joan Lluís Gamundí i Seguí: «El pròxim mes de juny, acabat el palo amb xifó i les olivetes, començarem amb les costellades»

L'EXCÉS DE PODER, L'EXCÉS DE DOBLERS I LA VANAGLÒRIA, que si bé en principi aconduïxen, com ja he insinuat abans, per fastuoses autopistes d'aquest món i per fastuosos iots pel nostre estimat Mediterrani, més bé ens engrillonan quan arribam al final del trajecte i tot el que era rapidesa, ben estar i ben viure, prest, fins i tot en vida, es transforma en amargura quan perdem aquestes claus falses i ens trobam que el camí que havíem de prendre no era tan ample, no era tan còmode; era un camí estret, amb pujada, amb pedres que constantment havíem de fer aturades per ajudar els nostres companys perquè vinguessin amb nosaltres, fins i tot duent-los a vegades a bé-coll.

Bé, tot això, la veritat no sé exactament perquè us ho he contat. Jo només volia dir-vos, amics, coneguts i amables lectors de L'ESTEL DE MALLORCA, que abans d'emprendre aquesta darrera investida i reprenent l'assumpte que cada quinze dies pos damunt aquests papers, que també la meua victòria damunt els NIGORRA pot ser el principi de la meua destrucció o autodestrucció. Però no em queda més remei que, com he dit, dur a terme aquest humà comportament, tan humà que de vegades, per desgràcia, el reconec anticristià però que us jur que si no el continuu fins al final i no puc fer que els NIGORRA reconduesquin la seva vida de *rodillo* amb els poc poderosos i de contínua destrucció de la moral, principis i actituds de tots aquells que els envolten i no *pilotegen* al seu entorn i no fan la farina blana per als seus exclusius i egoistes objectius familiars de PODER, DOBLERS I VANAGLÒRIA.

Com a mostra, només vull significar un recent botó: Uns dels darrers xofers del BANC DE CRÈDIT BALEAR, amb ús preferent de ser el xofer de la família NIGORRA, l'altre dia el vaig trobar pel carrer, a penes el vaig conèixer ja que tenia una imatge malalta; el vaig aturar i el vaig saludar; ell em va conèixer, es va aferrar a mi i em va dir: "Senyor Gamundí, quantes vegades he pensat en vostè, necessitava xerrar amb vostè; jo estic acabat, estic destrossat, vaig estar a punt de fer una animalada, un dia quan acompanyava donya CORONA a l'aeroport, vaig tenir el mal pensament de suïcidar-me amb ella... ara estic de baixa total, tenc una pensió que em basta, però senyor Gamundí..."; no va poder dir res més, es va posar a plorar i al cap d'una estona jo, que no vaig poder estar a l'altura de les circumstàncies, no vaig saber donar-li el consol que em demanava ni el conhort que necessitava moralment i només se'm va ocórrer dir-li que s'oblidàs de tot això i que se centràs en el Reial Club Esportiu Mallorca que enguany estava fent una campanya collonuda i que havia trobat un gran president amb en Miquel Dalmau; li vaig xerrar d'en Serra Ferrer, d'en Prats... en fi, li vaig dir que el millor que podia fer per distreure's és viure la pujada a primera divisió que farem enguany, amb arena i calç, perquè sempre les pujades poden donar una il·lusió de tenir ja realitzat, a part d'un entreteniment i d'un hobby, el somni dels que ens agrada el futbol i poder estar apassionats pel nostre Mallorca i voler que triomfi i es consolidi per donar-nos tantes alegries, de les quals estam tan mancats en aquest temps que quasi tot són llàstimes i descrèdits.

En Joan Lluís Gamundí quan era executiu d'Es Crèdit Balear, amb el seu amic i company en Llorenç, responsable del garatge i xofer del Banc.

I és que ara contar això, en època d'eleccions, i tant de *cristo* i calor apassionats i de vegades despietats dels uns contra els altres, xerrar de futbol, d'aquesta cosa que encara els que no n'entendem deim que en sabem, i n'opinem, donam alineacions i deim quines tàctiques i tècniques ha d'utilitzar el bon pobler que és en Serra Ferrer, crec que és molt bo i molt beneficiós i estic segur que així com al meu estimat i comprès xofer d'ES CRÈDIT li va anar bé si es va ficar més en aquesta bulla i moguda futbolera, també crec que aquest mes hauríem d'anar més que mai al futbol; i quan tots criden i no se sent res, amollar la verinada política, electoral, social i de DECLARACIÓ DE RENDA.

No puc concloure aquestes línies sense lamentar una vegada més que els pilotes, els llepa-culs i els necis segueixin actualment pujant llocs dins l'òrbita del president MIQUEL NIGORRA i la seva estimada consellera del banc, CORONACIÓ, consolidant llocs de feina de responsabilitat a individus que no tenen cara ni ulls, però que tenen molta llengua per enfonsar els companys i xafardejar sobre tots els col·laboradors que no li fan la massa i el cullerot als NIGORRA amb la feina i en les factures. Em referesc concretament al que m'han contat uns ocellets d'aquests que com sabeu tenen niu a molts de llocs i que com pareix m'estimen un poc. Em varen dir que les responsabilitats del Departament d'Immòbles estava ara en mans d'una persona, en JOSÉ GIMÉNEZ ALVARADO, que jo vaig entrar al Banc fa molts d'anys, i que s'està guanyant dia a dia la credencial de "vice-president" entre els empleats del CRÈDIT BALEAR, ja que és no tan sols corda i poal amb na CORONACIÓ, sinó que és una persona que de res ha arribat a també res, però que la GESTAPO, si fes una convenció, l'hauria de convidar com a membre equivalent. És trist que una persona limitada l'hagin reconduïda, ja que en principi pareixia una bona persona, però que al cap d'uns anys el millor que poden fer els NIGORRA quan se'n vagin del banc és endur-se-la'n perquè no quedi en mans dels empleats, que les hi tenen jurades. Record com anècdota respecte a aquest pobre al·lot, aquesta esclavitzada i manejada —no faltaria més— espècie de *jefe*, del qual jo, la veritat, em sent en part responsable del seu procedir per no haver tallat del tot quan estava baix les meves ordres, record que un Nadal en LLORENÇ, el garatgista, xofer, empleat d'ES CRÈDIT, gran persona i actualment jubilat, em va

"Quo usque tamen abutere, NIGORRA, patientia nostra!"

cridar i em va demanar on era en PEPE GIMÉNEZ ja que li havien duit un obsequi; jo vaig davallar al garatge perquè teníem ordres de no admetre cap tipus de regals nadalencs, i quan era a baix va comparèixer en PEPE i va agafar el regal, el va obrir i es va trobar que li havien duit un taüt en miniatura acompanyat amb unes atxes i una creu. Podeu pensar i creure, i creure i pensar, la cara d'aquest personatge quan es va veure retratat amb aquest obsequi nadalenc d'un instal·lador que segons sembla l'estimava molt i que segur que no ho va fer pel seu esperit de col·laboració i companyonia, només va tenir bemolls de dir en foraster: "Ahora mismo voy a subir a enseñárselo a doña Corona y ya verá éste que me ha enviado esta ataud lo que le pasará". En Llorenç i jo ens tiràvem per terra de riure i de pensar com d'encertat havia estat aquest instal·lador amb aquest detall tan poc nadalenc, però tan expressiu.

Tenc una sèrie de *gorrionets* que tenen el niu al BANC DE CRÈDIT BALEAR i també m'han dit que s'han pres represàlies amb alguns vells col·laboradors dels meus antics departaments del banc, dels quals jo era responsable. En principi em vaig empenyar, però després, coneixent les persones que em varen dir que havien rebut, no em vaig preocupar gaire perquè són persones que ja estan acostumades a rebre bescollades de pensament, paraula i obra. Per altra banda són tan bones persones que només es preocupen, i estic segur que es preocuparan, de fer el millor possible les noves tasques i intentar fer feliços els seus nous companys de feina.

Com a final, que crec que per avui ja està bé, el que em va fer més gràcia va ser el que em varen dir uns *gorrionets* directius del CRÈDIT BALEAR, d'aquells que malgrat que tenen instruccions dels seus piramidals caps de no contar-me absolutament res i que controlin la circulació d'originals i fotocòpies dels números de la meua estimada revista L'ESTEL DE MALLORCA, em segueixen tenint com un company i amic; aquests em varen amollar: "Gamundí, perquè te facis una idea de com estam al Crèdit actualment basta que te diguem QUE AVUI ESTAM PITJOR QUE AHIR, PERÒ TOT FA PENSAR QUE AHIR ESTÀVEM MILLOR QUE DEMÀ."

Al següent número intentaré fer una anàlisi dels recursos humans i d'estratègia balear que, quan vulguin els que comanden al Crèdit, una vegada que en MIQUEL NIGORRA i na CORONACIÓ o bé no hi siguin o bé siguin unes meres figures decoratives, poden aplicar al meu estimat banc —i ho dic de veres, estimat per mi a pesar tot, ja que malgrat els anys cada vegada que entr dins una oficina d'ES CRÈDIT el meu cor s'eixampla i la meua ànima està encara amb tots els meus companys de feina i fatiga, millor dit amb quasi tots ja que només n'hi ha cinc en tota l'empresa que sobren, que fan nosa, que són nocius—, i m'hijugaria el que fos que preguntaran: "QUO USQUE TAMEN ABUTERE, NIGORRA, PATIENTIA NOSTRA...!"

Joan Lluís Gamundí i Seguí

Què opinau de la pressió fiscal?

Xavier Fernández (Mix Grill). Pagam massa. És clar que si pagàssim al Govern Balear els doblers quedarien aquí.

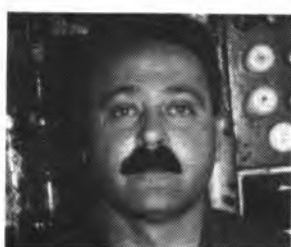
Encarnació Isabel (Bar Pandora's). És un robatori a mà armada. No ens deixen tenir un puto duro. M'agradaria més pagar al Govern Balear i que els impostos quedassin aquí.

Miquel Gómez (El Xirimbitó). És horrorosa. Abans d'obrir un negoci petit ja has de bestreure més de cent mil pessetes en impostos. Si en lloc de pagar al Govern espanyol ho féssim al balear, m'aniria millor, la riquesa quedaria a Mallorca.

Joan Company (Assessor Fiscal). És absurda. Està arruïnant la petita i mitjana empresa i els grossos estan més bé que mai. A més de pagar, som uns delinqüents fiscals davant la inspecció. Ens aniria molt millor pagar al Govern Balear, sobrarien els doblers de per tot. A més, a la conselleria d'Hisenda tenen més coneixement que al "ministerio de Hacienda".

Antoni Bonet (Bar Molinar). És molt forta, hauriem de pagar al Govern Balear, podríem fer moltes més millores.

Maria-Dolors Fuster (Boom-Moda). L'Estat espanyol ens fot. Es vol carregar el petit comerciant. M'estimaria més pagar al Govern balear, podríem fer moltes millores.

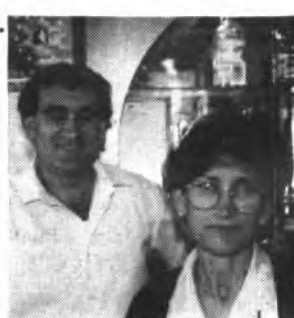

José Rosario (Rest. Cap Roig). Pag massa. Això és intolerable. El treballador no està content i l'amo tampoc. Si pagàssim al Govern Balear es ferien moltes millores a Mallorca. La nostra riquesa ha de quedar aquí.

Maria A. Ferrer. Els darrers anys ens han apujat molt. Estaria beníssim que pagàssim al Govern Balear. La independència de Mallorca, juntament amb la resta dels Països Catalans, és ben desitjable.

Joan Niell (Mecànic). Els espanyols ens roben; que ens deixin en pau. Nosaltres hem de pagar als nostres, al Govern Balear.

Germans Alzina (Club Nàutic Can Pastilla). Pagam molt; és clar que si pagàssim al Govern Balear no ens sabia tant de greu.

Andrea Fernández (Foto Mario). Pagam molt. Si pagàssim al Govern balear en lloc de fer-ho a l'espanyol ens aniria millor.

José García (Els Molins). Aquesta gent ens està asfixiant. Tanquen molts de comerços. M'agradaria que els doblers quedassin aquí, per això voldria pagar al Govern Balear.

Miquel-Àngel Martínez (Royal Rent). M'agradaria més pagar al Govern Balear, així tot quedaria aquí.

Carlos Gomila (Botiguer). És molt forta. És clar que m'agradaria més pagar al Govern Balear.

Catalina Canyelles (Joyan). És molt forta. Els "mantenidos" s'enduen els turistes a les fàbriques i nosaltres no venem res. M'agradaria que tot quedàs aquí, hem de pagar al Govern Balear.

Antoni Bujosa (Rest. Portitxol). És sobrada; crec que ens convendria pagar al Govern Balear, ara tot se'n va cap a Espanya.

Bernat Roig (Papereria Cervera). Estic cansat de mantenir vagos. M'agradaria pagar al Govern Balear; el Govern espanyol ho gasta tot a dins Espanya.

Antoni Granados (Cafeteria Balear). Feim feina només per a ells. Jo no som separatista però m'agradaria pagar al Govern Balear. Cadascú ha de tenir els doblers que guanya.

Mecànics Font-Golobarda. Si els espanyols no afliuixen haurem de tancar. Si només pagàssim al Govern Balear aniria millor.

Joan Rodríguez (El Bonivent). Hisenda espanyola es passa en tots els sentits. Els doblers haurien de quedar a Mallorca.

Miquel Quetgles (Tomy Burguer). L'ajuntament no es passa, però els espanyols si. Si pagàssim al Govern Balear ens aniria molt millor.

Matrimoni Mesa-Iglesias (Casa Ivan). L'Estat espanyol ens vol arruïnar. Ara tot se'n va a la Península, hem de pagar al Govern Balear.

José Luís Cabello (Joier). Si hi ha crisi, el Govern també s'ha d'estrenyer el cinturó. Joestic a Mallorca i he de defensar aquesta terra. M'agradaria pagar al Govern Balear.

Jaume Santandreu (La Goleta). És molt mala de suportar. Els beneficis que nosaltres generam surten de Mallorca. Si pagàssim al Govern Balear aniria millor.

Joan Cirer (Cas Pinero). Vatuadéu!, estariem millor si no fóssim espanyols. M'estimaria tres vegades més pagar al Govern Balear.

Consuelo Uteiral (Bar Berlin). Pagam massa. Aniria molt millor si pagàssim al Govern Balear; els doblers quedarien aquí i es podrien reinvertir en millores.

Luis Giralde (Super Luís). És excessiva. Si pagàssim al Govern Balear els doblers quedarien aquí i es podrien fer millores.

Bàrbara Genovard (Perfumeria Ponsamar). Pagam moltíssim, aniria millor si pagàssim al govern d'aquí.

Jaume i Magdalena Martorell. Si el Govern espanyol no atura aquesta pressió, ens ofegarà. Hem de pagar al Govern balear i sobran els doblers.

Josep M. Morales (Video Club Aragon). Els petits pagam massa. Jo vull pagar als qui demostrin ser millors administradors.

Felipe Domínguez (Estanc núm. 1). És molt forta. Crec que és ben igual si pagam al Govern balear o a l'espanyol, basta mirar el rebut de l'aigua.

Ambrosio Quiles (Bar Sur). És massa forta. Supòs que si pagàssim al Govern Balear ens baixarien els impostos.

Nemesio Giménez (Fotògraf). És abusiva. El Govern espanyol abusa; el Govern municipal també abusa, però veus un servei. Viuríem millor si pagàssim al Govern balear.

Família Julve (Souvenirs). De cada dia pagam més per tenir-nos més controlats. Si pagàssim al Govern Balear, Mallorca estaria molt ben cuidada. Ara tots els doblers se'n van cap a Espanya i no tornen.

L'ESTEL de Mallorca
Telèfon: 265005

Coordinadora en defensa de les aigües de sa Marineta

Davant les confuses informacions de transvasar les aigües de "SA MARINETA" per part del Govern i l'empresa EMAYA per a l'abastament d'altres poblacions, els Llubiners hem cregut oportú la constitució d'una coordinadora encaminada a preservar l'ús del darrer aquífer verge de Mallorca.

Els objectius principals d'aquesta coordinadora tenen com a finalitat, entre d'altres, els següents:

* Aconseguir promoure un Pla de recursos hidràulics seriós, pel conjunt de les Illes.

* Que no s'extregui ni una sola gota d'aigua de la darrera reserva natural "SA MARINETA", mentre no s'hagin esgotats tots els recursos d'aprofitament d'aigües que aboquen a la mar i d'estalvi del consum i de la revisió de xarxes distribuïdores.

Si entre tots aconseguim aquests objectius, la zona de SA MARINETA romandrà com a reserva hidrològica per abastir la nostra illa en un futur i en casos d'extrema necessitat.

Tenim nafres ben fresques i obertes produïdes, tant a les zones del PLA DE SANT JORDI, CAMPOS, SES SALINES, com a altres indrets de Palma, per manca de previsió i d'estudis seriosos. La salinització d'aquestes zones és irreversible i de moment, subministren misèria en forma d'aigua salada.

Aquí us presentam déu raons per oposar-nos al trasvasament d'aigua:

1. Els tècnics asseguren que hi ha unes possibilitats bastant elevades de salinitzar l'aquífer ja que no hi ha prou informació del nostre subsòl. En primer lloc **s'han de realitzar estudis** que demostrin que efectivament hi ha un excedent i que les característiques hidràuliques del subsòl permeten la seva extracció sense un perill de salinització.

2. El nostre ja és el darrer aquífer important connectat amb la mar que no està salinitzat. El del Pla de Sant Jordi i el de Campos, per mor d'una mala gestió, han sofert un procés irreversible.

3. La salinització és un procés irreversible; una vegada salinitzada una conca mai no es desalinitza.

4. La densitat de població de la nostra comarca és prou important. Els seus nuclis de població: Inca, Sa Pobla, Muro, Alcúdia, Sineu... **necessiten tenir assegurat el subministrament d'aigua.**

5. L'agricultura intensiva de reguiu és una important font de treball en la comarca estant arrelada tradicionalment a Sa Pobla i Muro. Aquest transvasament la perjudicarà notablement.

6. La important ocupació turística del Port d'Alcúdia i Can Picafort necessita mantenir-se ja que és una font de treball molt important. El turisme de la nostra comarca té el mateix dret a existir que el de Palma i Calvià.

7. L'albufera és el parc natural més important de les Balears i el transvasament pot suposar la seva dessecació la conseqüent pèrdua d'aquesta riquesa natural que atreu gent de tot el món.

8. L'aigua es transvasa a una empresa que comercialitza amb ella com a producte especulatiu. El seu president assegura que els objectius són obtenir un cabal d'aigua prou important. Els seus nuclis de població: Inca, Sa Pobla, Muro, Alcúdia, Sineu... **necessiten tenir assegurat el subministrament d'aigua.**

5. L'agricultura intensiva de reguiu és una important font de treball en la comarca estant arrelada tradicionalment a Sa Pobla i Muro. Aquest transvasament la perjudicarà notablement.

6. La important ocupació turística del Port d'Alcúdia i Can Picafort necessita mantenir-se ja que és una font de treball. La solució està en fer un ús racional d'aquest recurs i reciclar les aigües residuals com ho fan en zones amb la mateixa problemàtica que la nostra: Israel, Aragó, Catalunya.

(Podeu solidaritzar-vos i enviar les vostres signatures, o demanar més informació a la "Coordinadora en defensa de les aigües de Sa Marineta", carrer Ample, 1. 07430 Llubí.).

PASSATEMPS

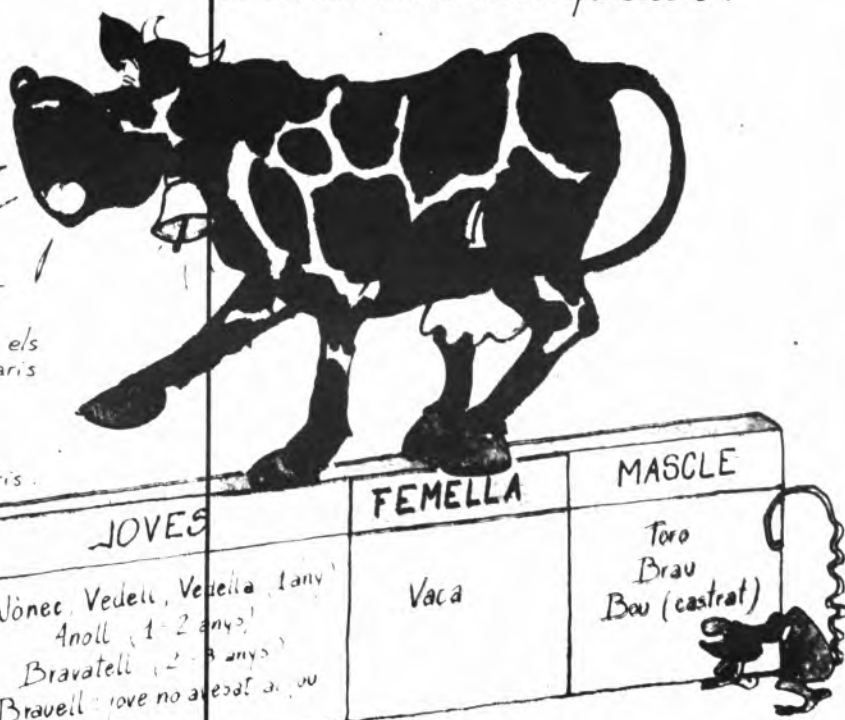
La vaca Paca Traca diu una maraca a la raca i té una taca a la petaca.

La vaca és un animal de granja. Remugador: el menjar el mastega i se l'empassa diferents vegades; té l'aparell digestiu dividit en quatre parts: rumen, reticle, llibret i quall.

De la vaca s'aprofita gairebé tot: la carn, la llet, la pell... fins i tot antigament de les banyes en feien instruments de so per a bons bufadors.

Una vaca produeix, segons diuen els entesos, uns 200 litres de saliva diaris per portar a terme el seu procés digestiu.

Cal munyir-la cada 12 hores i dona de 25 a 30 litres de llet diaris.

Sis Endevinalles:

Quin és el moment en que el bou és més rodó?

(Quen es llepa la cua)

Jo ho dic, jo ho torno a dir i no saps pas el que jo vull dir.

(El bou de l'arada)

Quatre fangoses, quatre meloses, dos mirallets i un ruixamosques.

(El bou)

T'ho diré i t'ho repetiré: per un camí, caminet, va caminant, va caminant un animal ben gros i dret. Endevines quin és?

(La vaca)

DOTZE DITES:

Dos torretes altes i dos miradors, un espolsa-mosques i un geni furios.

(El toro)

Un bon parell de bous per llaurar i un mal ase per sembrar.

Per no perdre la vedella penja-li una esquella.

On canten gallines i llaurom vaques, mal any assegurat.

Què és això que té el pèl com un bou i no és cap bou?

(La vaca)

Fins un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci
ÒPTICA S.BERT
SANT MIQUEL, 83 (Cantonada Avingudes)
Graduam i adaptam lentilles
Per la compra d'unes lentilles li regalarem un altre parell d'iguals.
Ulleres de sol i graduades
Tlf.: 72 14 25

S.A.E.
Jaume Mesquida Llabrés
VENDES
Subministraments i aparellatge elèctric
C/ Sant Francesc de Sales, 62
Tel. 20 95 90 CIUTAT

ESQUERRA REPUBLICANA
MADRID ENS ROBA!

-AUDITORIUM-

DILLUNS 24 DE MAIG A LES 21'30 H.
MITIN ELECTORAL
AMB ÀNGEL COLOM

(Secretari General d'ERC)

JOAN MIR

(Candidat al Senat)

BARTOMEU MESTRE

(Cap de llista al Congrés)

Rte. Pirineu
RESERVA
Tel. 76 83 54
LA SEVA TAULA
Camí Veïnal La Real, 24
PALMA DE MALLORCA

EL MILLOR DE LA
CUINA DE
CATALUNYA A
LES BALEARS

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners 650 ptes. Cuina mallorquina.
Porcella rostida. Escaldums. Carn torrada.
Camí Vell de Sineu, km. 5. Tlf.: 42 87 12.
S'Hostalot

Restaurant Cas Carbone
Dimarts tancat
Ctra. Manacor, Km. 28 - Tel. 64 65 04 - 07230 Montuiri

Sa Nostza Cuina Estam especialitzats en:
Chef Tomás Frau
Bodes, batejos, primeres comunions i banquets.
Saló menjador propi, cabuda de 100 a 700 persones.
Salons climatitzats - servei a domicili
C/. Bisbe Sastre, 19 A. Tlf.: 28 30 43 - 23 71 94
Ciutat de Mallorca

BAR CENTRAL
Menjars, tapes variades
entrepanes
Son especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/. Cardenal Rossell, 80
Tlf.: 26 10 39
Coll d'en Rabassa

CHINA RESTAURANT ORIENTAL
C/. Joaquín Verdagué, 12
Arenal - Tel. 26 67 21
Palma de Mallorca
ESPAÑA

PIZZERIA ES MOLINS
56 pizzes diferents
C/. Vicari J. Fuster, 265-B
ES MOLINAR
(Davant la mar)
Tlf.: 41 12 11

CAFETERIA LOS CLEMENTES

PIZZES
Avinguda Son Rigo, 23
Tlf.: 26 59 55
Les Meravelles
HEM TORNAT A OBRIR

TORRES R. FOTÒGRAF
Avda. del Cid, 12
Tel. 42 83 19
Son Ferriol - Palma

FOTO SPOT
JOAN TALTAU
ESTUDI FOTOGRAFIC
C/. Pons i Sureda, 10, 9
Tel. 27 14 43
07008 CIUTAT DE MALLORCA

Gastronomia

Foldos FRAU
Carrer de Manacor, 121 C.
Tel.: 27 85 18.
07007 Palma de Mallorca

PARRILLA - GRILL
Bar CAN TORRAT

Especialitat en carns al caliu.
Graella a disposició dels clients
Camí de les Meravelles. Sortida 3 de l'autopista.
Tlf.: 26.20.55. S'Arenal de Mallorca

BAR - RESTAURANTE Andreu

Som especialistes en:
Arròs brut, paella, cordon blue,
bistec al pebre bo, sípia, conill a
l'allet, llenguado menier, carns i peix
en general.
Carrer de la Grua, 6. La Ribera Can
Pastilla.
Sortida 2 de l'autopista (dimarts
tancat)

RESTAURANT Hannen Saß

Direcció: ANTONI FERRER
Horari de 17 de l'horabaixa a la una de la matinada
AUTÈNTICA CUINA ALEMANYA I
CERVESA DEL BARRAL IMPORTADA
DECORACIÓ TÍPICA ALEMANYA
Targetes Visa. Terrassa a l'aire lliure
Carrer Miquel Pellissa, 4 Bierstrasse
Tel. 26 60 01 - S'ARENAL DE MALLORCA

RESTAURANT SES COVES DE GENOVA
BACALLÀ AMB SANFAINA - MONGETES AMB BOTIFARRA -
VADELLA AMB BOLETS I ALTRES DELÍCIES DE LA
CUINA GIRONINA.
APARCAMENT PRIVAT
DILLUNS TANCAT
C/. Barranc, 45 Tlf. 40 23 87 GENOVA

L'ESTEL de Mallorca
Tel. 26 50 05

RESTAURANT MILLOR
El «chapeau» dels menús
Dies feiners, 650 ptes. Diumenges i
festius 975 ptes.
Carrer Espartero, 26. Santa Catalina

RESTAURANT CALDENTY
Cuina mallorquina
Carn al forn - paelles - panades i robiols
Menú del dia, 550 ptes.
Carrer de Manacor, 127
Tel.: 27 10 52 - Ciutat de Mallorca

Carns al caliu, frit mallorquí, pa amb oli.
Demaneu la nostra pinya colada importada del
Carib. C/. Pare Bmeu. Salvà, 16. Tlf.: 49 08 55.
Les Meravelles

RESTAURANT BRASILIA

BANQUETS DE BATETJOS,
NOCES, PRIMERES COMUNIONS I
FESTES SOCIALS

Avinguda de Bartomeu Riutort, entre balnearis 1 i 2
CA'N PASTILLA - TELS. 26 01 19 - 26 45 63

CAFETERIA RESTAURANTE GONDOLLO

Carrer de l'Arenal
Complexe Cristina
Tlf. 26 11 49
LES MERAVELLES

Plaça Pius XII, 7. Ciutat
Entre els balnearis 8 i 9 s'Arenal
Port del Mar s/n Palma Nova

Volem OVNIs catalans

Durant el franquisme fou sonada la campanya "Volem Bisbes Catalans" que omplí Barcelona i altres ciutats amb aquesta consigna. Les crítiques contenen que també durant el 1975 els bisbes del Principat i de les Balears es manifestaren favorablement sobre l'ús públic del català. Avui, això ja ho tenim superat, tots els bisbes del principat i de les Balears són catalans, i fins i tot algun sector de l'església sembla apuntar-se al discurs independentista. El País Valencià, en canvi, també en aquestes qüestions sembla anar més endarrerit.

Aprofitant l'avinentsa, i continuant amb els afers celestials, proposaria que iniciéssim una nova campanya, ara reclamant la catalanització del fenomen OVNI. L'u d'abril la TV3 ens va sorprendre donant com a primera notícia destacada del Telenotícies l'aparició d'OVNIS detectats per diversa gent des de la Seu d'Urgell fins a les comarques tarragonines, i des de la frontera amb l'estat francès fins a les Illes. Tots a la mateixa hora i de les mateixes característiques. La televisió catalana va completar la informació amb l'entrevista amb un expert ufòleg -fixeu-vos que també en això es nota la penetració de la llengua anglesa ja que tot i que hem conservat el llatíisme en les sigles OVNI, els experts en la qüestió no els anomenem "ovniòlegs" sinó *ufòlegs* seguint el model anglès d'U.F.O. Manlleus lingüístics a part, l'expert en qüestió va afirmar que no tenia cap dubte que allò eren OVNI autèntics, ja que estàvem en primavera, que és

l'època en que tot s'obre, fins i tot les mentalitats, i el que els extraterrestres volien era deixar escampar un missatge de racionalitat als humans.

Em sembla que la idea dels éssers d'altres mons és molt bona ja que la irracionalitat encara és moneda de canvi en algunes contrades europees. Però el que vaig trobar a faltar és avistaments d'OVNI al País Valencià. Com és possible que els super-intel·ligents éssers d'altres planetes no tinguin en compte la unitat cultural catalana? Sembla que només han percebut la unitat entre el principat i les Illes, i han oblidat -ells també ai carai!, el País Valencià i la Catalunya Nord-. Els testimonis han estat únicament del Principat i les Illes. La interpretació que se m'acut és que els extraterrestres amb els seus poders arriben a captar allò que és més majoritari, i sembla evident que és molt més majoritària la consciència d'unitat entre el Principat i les illes que no pas amb el País Valencià, més tocat per la irracionalitat espanyola. per posar-vos un exemple només aparentment intranscendent us diré que es pot comprar alguna joguina en forma de mapa-trencaclosques que inclou el Principat i les Illes i exclou en totes les variants que he trobat al mercat el País Valencià.

La meua proposta seria doncs que ens adrecem als extraterrestres, lògicament de l'única manera que podem fer-ho de moment, és a dir telepàticament, ja que encara que entre nosaltres no funcioni, potser entre ells sí, i els fem conèixer la preciosa unitat cultural catalana.

Així, alhora que els informem sobre les correctes coordenades nacionalitàries i culturals d'aquest racó de món, podrem aconseguir que quan llencin nous missatges d'obertura de les mentalitats terrestres incloguin l'extensió de la racionalitat fusteriana entre aquella gent que al camp de futbol de València continuen cridant "Putxa Barça i Putxa Catalunya" acabant així amb una de les pitjors epidèmies d'autoodi i de sentiment d'inferioritat encobert d'aquest segle. De passada podria servir per als seguidors de l'Espanyol entusiastes del Madrid.

L'avistament d'OVNIS d'abast català potser també ajudaria a assolir que els fabricants de jocs didàctics incloguin en els seus mapes tot el territori català. Tot esperant el cop de mà extraterrestre no seria sobrer que els terrícoles d'aquestes contrades recordéssim i practiquéssim més sovint la consigna dels patriotes valencians defensors de la ciutat de Barcelona el 1714: NO OBLIDEM LA NACIÓ. Si no volem que en un futur la nostra nació espoliada- la nostra cultura -trossejada- i la nostra llengua -contaminada- acabin esdevenint un autèntic OVNI, és a dir, un Objecte Cultural Ni Identificat, avistat només molt de tan en tant en algunes zones aïllades de la Mediterrània.

Jordi S. Camardons

Eleccions... contra Mallorca?

(Glosa amb missatge)
Per: Es Gall

Una màquina que engruna,
això és l'Estat espanyol.
Anc que tot sigui una runa
de perspectives dejuna,
no nos deixa prendre el vol
ni permet que diguem pruna...
Ell ho fa tan bé... Es betzoll!

Una cosa hi ha ben trista
que hagi mallorquins cabdals
que no captin amb sa vista
que ens fan mal, no bé, a la llista
dels tres partits estatals.

I a les vinentes eleccions
serà encara molt més greu
i caurem, damunt, més fons,
si no escoltau les raons
i els tornau votar, redèu!

A bon gat dau el formatge!
Als contraris feis el joc.
Dant el vot, feis el badoc.
I ells vos diuen: Bon viatge!
i us quedau mostrant la natja
sens moure-us del mateix lloc.

Tal volta la vostra espasa
al veï la confiau?
Els forans fan molta vasa
amb els vots que els hi donau:
això que feis no és fer s'ase?
De Mallorca, nostra casa
als forans cedi la clau.

No perdeu mai més la pista;
dau els vots, que són robins,
a un partit nacionalista!
Ficau-vos-ho als cervells:
per fer nostra la conquesta...
a Mallorca, mallorquins!

GENOVA

Obert cada dia. Aparcament propi
Carrer Rector Vives, 4. Carrer Rector Vives, 14
Tlfns.: 40 24 79 - 70 21 62

Som especialistes en:
Carns al caliu
Cuina típica mallorquina
Pa amb oli amb pernil
Caragols

Bar Restaurante EL BIERZO

Menjars típics lleonesos i peixos
Avinguda Bmeu. Riutort, 102. Tlf.: 26 97 54
Can Pastilla

CAP ROIG
RESTAURANT
Director: Rosario
C/. Vicari J. Fuster, 1
Tlf.: 27 93 72.
Es Portitxol

EL BUNGALOW RESTAURANTE

BAR

Carrer dels Esculls, 2.
Tlf.: 26 27 38.
Ciutat Jardí

Confecció cartes de
menú, vins, postres etc.
En tots els idiomes.
Servei ràpid
Cridi'ns
Tlfns.: 49 06 74 - 69 09 72

CAFETERIA BALEAR

Sota la direcció de...

Toni y Roser
Els millors sandwich gegants -
hamburgueses - entrepans variats
Avinguda Bmeu. Riutort, 18. Tlf.: 26 12 12.
Can Pastilla

CUINA INTERNACIONAL I ALEMANYA
BODES-BATEJOS-COMUNIONS

Avinguda Jaume I (devora rotonda)
Tel. 695114 SANTA PONÇA

CAFETERIA-PIZZERIA CA NA PURI

QUINZE PIZZES DIFERENTS A 500 PTES.
PIZZA DE BACALLÀ
MENÚ DIARI A 625 PTES.
COMUNIONS I BANQUETS FINS A 75 PLACES a 1.800 PTES.

Els diumenges obrim a les 18 hores

Carrer Faust Bonafè, 65-b
Tel. 429161 SON FERRIOL

PETITS ANUNCIS

Aquests anuncis poden ser remesos a la nostra redacció, Camí Pedreres 132. Tel. 265005 i a totes les agències de Publicitat.
Cada paraula, 20 pessetes.

BORSA INMOBILIÀRIA

S'ARENAL, 4rt pis, perfecte estat, 2 dormitoris, armaris, menjador, terrassa, cuina moblada, galeria, bany. Preu 7.500.000 ptes. Entrada 1.100.000. Resta a 70.000 mensuals. Tel 72 12 35.

TRASPÀS local 150 m², 15 metres de façana, molt cèntric a Can Pastilla. Tel. 465429.

VENC pis 2 dormitoris, devora el club nàutic de s'Arenal, lluminós, en perfecte estat, particular. 6.500.000 ptes. negociables. Telefonau de 17 a 20 hores al 77 15 16. Demanau per na Francisca.

LA GRUTA, àtic, 3 dormitoris, bany, vista panoràmica. Tel. 45 85 11.

S'Arenal, particular vengut pis; 2 dormitoris, prop del Club Nàutic, en perfecte estat i molt lluminós. Vingui a visitar-lo i es convencerà. Preu 7.500.000 ptes. Tel. 264259.

CAN PASTILLA, planta baixa, cantonada, 280 m, 5 anys d'antiguitat. Bona construcció, 3 dormitoris, bany, traster, jardí. Immob. Pascual. Tel. 72 62 04.

Venc solar a la urbanització sa Torre. Situat quasi a primera línia, vista a la mar, 1.292 m². Preu interessant. Tel 41-21 98.

S'ARENAL, apartament de 70 m², 1 dormitori, cuina moblada amb barra americana, sala-menjador, 2 banys, totalment moblat. Preu 3.700.000 ptes. Joan Oliver, tel 12 02 57.

CONTESTADORS AUTOMÀTICS, telèfons sense mans, telèfons sense fils. ELECTRONICA EL GAUCHO. Carrer Mallorca, 2. Tel. 263423.

S'Arenal, local apart. per a negoci o magatzem, 25 metres aprox. 25.000 ptes. Mir 26 33 96 (1783).

Sant Joan, es ven casa en perfecte estat de conservació; 4 habitacions, cuina, bany, sala-menjador, sala, corral amb cisterna. Tel. 29 60 95 i 56 00 24. Joan-Lluís Gayà.

S'Arenal, local en perfecte estat, 115 metres, més 80 metres de soterrani. 60.000 ptes. Mir 26 33 96 (1783).

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel 26 12 55.

CALA GAMBA, planta baixa, 3 dormitoris, sala amb xemeneia, 2 banys. 16.800.000. Api Pascual. Tel. 45 85 11.

S'Arenal; lloguer pis de 2 dormitoris, sala-menjador, cuina amb electrodomèstics, 1 bany, terrassa, 43.000 ptes comunitat inclosa. Mir 26 33 96 (1860).

LLOG pis moblat a l'avinguda Argentina. 190 m². 4 cambres, terrasses, menjador amb xemeneia. Ideal per a compartir. 70.000 ptes. Tel. 792490

S'ARENAL, vengut pis, 3 habitacions, bany, cuina, dues terrasses... A la zona de la plaça de les verdures. Tel. 263674.

CAN PASTILLA. Se ven primer pis, 180 m² a 1a. línia, bany complet, lligador, dues cambres dobles, menjador espaiós, cuina, rebost, traster i gran terrassa de 80 m², armaris embotrats i possibilitat de foganya. Preu interessant. Tel. 522130.

S'ARENAL, àtic 4t pis, 2a línia, 2 dormitoris, bany, sala-menjador amb terrassa, cuina moblada. 5.800.000. Tel. 20 00 07.

S'ARENAL, apartament nou, 1 o 2 habitacions, bona orientació. Preu 4.450.000. Tel. 75 40 32.

COLL D'EN RABASSA, pisos de Protecció Oficial, en construcció, 3 dormitoris, bany, saló-menjador, cuina terrassa, aparcament. Preu 8.200.000 ptes. Entrada 1.000.000. Tel 20 34 11.

Cala Pi, vengut solar de 1.246 m². S'hi poden construir 2 xalets adossats. Aigua, llum i tots els serveis. Preu 4.500.000 ptes, tres anys de facilitats. Tel 54 02 63.

Es ven casa vella a Sant Joan. Tel. 526398.

Compraria xalet pels voltants de s'Arenal. Tel. 261734.

Bonic terreny a Llucmajor (Cami d'Alicanti). Cantó 11 m. caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat, llum i telèfon. Tel. 450994. Preu a convenir.

PLANTA BAIXA amb tres habitacions i corral al Molinar. Se ven. Tel. 413373-270654

Venc tercer pis devora la plaça de les verdures de s'Arenal. Tres habitacions, un bany, cuina, dues terrasses. Tel. 263674.

PERRUQUERIES

Perruqueria Pep. Unisex. Carretera de Llucmajor 204. Tel. 49 13 67. S'Ar-anjassa.

PERRUQUERIA de senyors Ca'n Paco. Carrer Virgili, 1 - Ca'n Pastilla.

MAKA Perruquera. Pedicura i manicura. Botònic Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

BLANCA Perruquera. Gran i General Consell, 36 - S'Arenal. Tel. 265109.

ANIMALS DE COMPANYIA

Consultori veterinari. Plaça dels Nins, 26. Tel. 267664 s'Arenal. De dilluns a divendres de 17 a 20 hores.

Clinica veterinària. De dilluns a divendres de 16'30 a 20'00. Dissabtes de 12'30 a 14'30. Urgències al telèfon 743854. Plaça de l'Església, 2a, Coll d'en Rabassa.

Clinica Veterinària S'ARENAL. Dr. Daniel A. Magrini. Consulta al carrer Joaquim Verdager, 17. Dematins de 10 a 13. Hora-baixes de 16'30 a 19'30. Tel. Clinica: 49 01 53.

VENDES

Venc contestador automàtic, marca Sanyo. Tel. 264 259.

Venc una taula escriptori, blanca, de fòrmica nova. Ideal per una habitació d'una nina o nin. 5 000 Ptes, i en val 10 000. Demanar per Malena, tel. 41 05 42.

Venc Vespino AL, en bon estat. Sis anys, 30.000 km; 55.000 ptes. Cridar els migdies a na Tonyi. Tel. 242225.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho vengut a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 79 49 03.

Els udols del PSOE

L'Associació de Veïns de Santa Catalina vol posar en coneixement de l'opinió pública que en el passat Ple Municipal de l'Ajuntament de Palma, del 29.04.93, la nostra entitat va intervenir en cinc punts. Però se coneix que a certs regidors de "pacotilla" del PSOE no els agraden les nostres tesis, segurament per allò de que tenim idees pròpies, cantam les veritats i no ens casam amb ningú. Prova evident d'això és que abans d'iniciar la nostra AAVV la quarta intervenció, la "claqué" pesoista, formada per un nombrós grup de regidors, ens brindà un híbrid entre bramul i bram, a mode de "salutació"..., fet que, evidentment, constitueix un clar exponent de l'educació d'aquests senyors que se fan passar per socialistes, als que, amb tots els respectes, les recordam -i ja que alguns presumeixen de grans coneixements en llengües mortes- que educació prové d'Educo-Duxi-Ductum en la seva segona accepció (fer sortir, extreure quelque cosa que se dur a dintre), el que significa que "d'allà on no n'hi ha que no n'hi cerquin..."

El grup municipal del PSOE de l'Ajuntament de Palma és tan incoherent i irresponsable que oblida que existeix un Reglament de Participació Ciutadana i que en el seu vintè article, especifica, clarament, que les entitats ciutadanes tenen el ple dret a intervenir en qualsevol punt de l'ordre del dia dels plenaries municipals. Encara més, aquest reglament, en el seu dia, fou aprovat per unanimitat pel PP, PSM i pel propi PSOE.

Amb aquesta acció tavernària, de barri-baix, grossera, un cop més, certs regidors pesoistes han demostrat que ignoren el que significa l'ètica, el respecte, la convivència, la democràcia.

Des d'aquestes línies, l'AAVV de Santa Catalina fa saber als regidors del PSOE que, per moltes potadetes que facin, i per molts d'histerisme que demostrin, per molta mala "milk" concentrada que tinguin en contra de la nostra entitat, continuarem intervenint en els plenaries, sempre que ho considerem oportú, i en el nombre de punts que desitgem.

Pensin, per favor, senyors socialistes d'ofici, que per aquest camí l'únic que guanyaran serà el desprestigi i el rebuig de la majoria de ciutadans de Palma.

Pere Felip Buades
President d'honor i portaveu
de l'AAVV de Santa Catalina

ANUNCIAU-VOS
DE FRANC A

L'ESTEL de Mallorca

Nom:
Cognom:

D.N.I.

TELF:

ATENCIÓ

—Escriviu un sol anunci per cupó.
—Usau lletres majúscules.
—Escriviu dins el requadre el text.

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:

S'ESTEL DE MALLORCA: Camí de les Pedreres, 132 — 07600 —
SES CADENES DE S'ARENAL

PER IL·LUMINAR
LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA
NYEGOS
Jaume Balmes, 45
Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

PETITS ANUNCIS

Gran oportunitat: es ven ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu a negociar. Tel. 27 79 90, Marga.

Venc dues rodes noves de Talbot Horizon a preu d'amic. Els interessats per veure-les al carrer Aragó, 70, 1, A Palma.

Venc un menjador usat i en bon estat. Preu a convenir. Moble llibreria, taula i sis cadires. Tel. 540746.

Venc ordinador nou a bon preu, interessats al carrer Aragó, 70, 1, A, Palma.

Venc Compacte, inclou pletina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel. 42 76 47.

Compraria ROSTIDOR DE POLLASTRES de tres o quatre espases. Tel. 411107.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 53 44 55, o bé veniu Pollença, a "La Punta", cra. del Port.

LLIBRERIA DE VERD EN BLAU. Comandes de llibres text-lectura, infantil i juvenil. Fotocòpies. Avda del Cid, 56 Son Ferriol. Tel. 42 76 88.

Venc grup Electrògen dièsel, 3 Kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, perfecte estat. Tel. 59 16 33

DACHSHUNDS. Cadells de pèl dur, linia de caça i de gran bellesa. Tenim també sementals de pèl llarg, curt i dur. Teckels de Jusadi. Tel. 23 94 21.

PERSONALS

DIVORCIADA, 36 anys, una filla independent, pis propi, cotxe, bons estalvis, visc sola. Cridau-me al 710087.

DIVORCIADA de 43 anys, bona feina, alta, bona presència. Desig conèixer senyor, no m'importa el seu estat civil. Tel. 277990.

MODISTA de 40 anys, fadrina, bons estalvis, encara que aquest sigui l'únic valor que cerques vull casar-me, amb home generós, amorós, sense mal vicis, romàntic. Tel. 277990.

DEPENDENTA de 46 anys, 1'73 d'alçada, corpulència normal, molt atractiva, tenc cotxe i apartament propi vora la mar, vida molt sana. Senyor que li agradi l'esport, gran amiatat al principi, i després futur matrimoni. Tel. 722836.

Cerc al·lotes de 18 a 40 anys per fer reportatges pornogràfics. Tel. 835628.

Home, 44 anys, separat, simpàtic, culte. Coneixeria dona de 33 a 40 anys per amiatat, sortir, etc. Truqueu a partir de les 20 hores. Manel. Màxima serietat. Tel. 416786.

Militar, alt càrrec, bona presència, 1'83 d'estatura, mallorquí, fadri, 40 anys. Vull trobar parella per casar-me. Tel. 710087.

Llicenciat en Filosofia i Lletres, vidu, 50 anys, sense fills. Interessat a trobar dona educada, bona, físicament agradable. Tel. 722836.

Senyora, 68 anys, viuda, bona presència, prima. Tenc la vida bastant resolta, visc de rendes altes, però estic sola. Tel. 710087.

Rosa, 20 anys, fadrina, guapa, simpàtica, alegre; treball en comptabilitats. El meu interès en aquest anunci és conèixer jove, bo. Tel. 721494.

Empresària, 52 anys, divorciada, sense fills, vida resolta; m'agradaria conèixer cavaller amb formalitat, educació, de fins a 70 anys. Tel. 722836.

Viuda, sense fills, 70 anys, mallorquina de Palma. Pis propi, vida bé, voldria conèixer senyor seriós, necessit estimació, comprensió. Cridau-me al 721494.

Mestra d'escola, 36 anys, fadrina, 1'60 d'estatura, físicament agradable. Cerc senyor, preferiblement mallorquí, de 35 a 50 anys, podeu cridar-me per tenir, de moment, una bona amiatat... Tel. 722836.

Enginyer tècnic, 45 anys, vidu, fills independents. Estic bastant sol, tenc amiatats, però no parella. Senyora distingida, crida'm. Tel. 710087.

Refusa la soledat, amb mi seràs feliç, i jo amb tu. Em diuen Carles, 22 anys, fadri, pis, visc sol, estalvis. T'estic cercant si ets divertida i alegre. Tel. 277990.

Viuda, 55 anys, caràcter senzill, dolça, som sensible i estic sola. Voldria fer amiatat amb senyor amb la mateixa situació que la meua. Tel. 710087.

Venc vestit de goma per a la pràctica de surf. Calçons llargs i mànigues llargues. Talla 14-16 anys. Marca Newrod. Només usat dues vegades. Completament nou. Carme, tel. 264259.

Dona de casa. Excel·lent cuinera, 1'68, inquietuds, feines, cuinar; voldria formar parella amb senyor, bo, senzill, sa, sense vicis, som carinyosa. Tel. 27 7990.

Mestra, rossa, elegant, 40 anys, separada legal, amb un fill gran. Vull trobar un company. Tel. 710087.

En la meua infància la boira tapava la meua ànima, però ara és el fred, arriba el nou any i no puc estar sola. Tenc 65 anys i vull trobar un home carinyós. Tel. 710087.

Assessor fiscal, 46 anys, alt, de bon veure, responsable, vida còmoda, voldria conèixer dona a qui agradi la llar, educada, elegant, sana, per relacions matrimonials. Tel. 721494.

**Supermercat
Pâtisserie
SERRA**
Avinguda Bmeu. Riutort, 24
Tlf.: 26 45 58. Can Pastilla

**Joieria rellotgeria
plateria**

María José
Aquest mes: oferta en
regals de primera comunió
Carrer del Cardenal Rossell, 52
Tlf.: 26 22 94. COLL DEN RABASSA

Jove de 23 anys, treballador i de bon veure, comfortable, amb pis, desitj conèixer al·lota formal, carinyosa. Joan Lluís, C/ Comte de Sallent, 17 pral A. 07003 Palma.

Divorciat de 50 anys, bru, bona presència, agradable voldria conèixer dona amb qualitats semblants, comprensiva, que li agradi la llar, amb fins seriosos. Tel. 710087.

Jove de 29 anys, fadri, estudis, estatura alta, pis i cotxe, m'agradaria conèixer al·lota, educada, sincera i carinyosa, amb fins matrimonials. Tel. 277990.

Fadrina, aficionada a la música, feina fixa, vull conèixer jove de 20 a 25 anys amb gusts similars, per a sortides i fins seriosos. Tel. 710087.

Advocada, senzilla, prima, ordenada, neta; vull conèixer senyor bo i agradable, sense problemes, de fins a 40 anys, per formar una família. Tel. 710087.

Estrangera, moreneta, simpàtica, carinyosa, trauctora, aficionada a l'esport, ball i de més. Vull fer parella / matrimoni amb home de 34 a 46 anys, sense mals vicis. Tel. 710087.

Jove de 22 anys desitjaria conèixer al·lota per sòlida amiatat. Apartat de Correus 869 Palma.

Fadrina, 28 anys, responsable, carinyosa, vull amiatat amb senyor culte, intel·ligent que li agradi la llar i la família. Tel. 710087.

A mares fadrines, viudes, divorciades, separades, i a totes les persones fadrines i amb problemes de soledat, que vulguin trobar seguretat de futur feliç, en la nova parella, posau la confiança en la Pareja Unida, Centre de Relacions Personals. Avda. Comte de Sallent 17 pral A. Palma. Tel. 710087.

Senyora 50 anys, de bon veure, que estima la llar, simpàtica, m'interessa conèixer senyor formal, per fer bona amiatat. Cridau-me al 721494.

Som un jove de 27 anys, fadri, comerciant, pis, cotxe; vull conèixer al·lota amb fins formals, bona amiatat. Telefonau-me la 722836, l'agradarà.

Si tens entre 18 i 85 anys i ets aficionat al teatre, com a actor. Escriu a Miquel Pujades, carretera de Can Pastilla 36, Coll d'en Rabassa. Anima't, l'esperam. Deixa el telèfon.

MI MUEBLE
Exposició i venta de mobles
Ronda Migjorn, 103. Tel. 66.15.64. Lluçmajor.
C/. dels trencadors, 7. Tlf.: 26.16.29 s'Arenal

SIL, N° 1, LOCAL 4
07180 STA. PONSA (CALVIA)
TELS. 69 44 43 - 69 47 84

Per enviar o recollir qualsevol sobre o paquet en poques hores.
Servei regional, nacional o internacional.

HERBALIFE
Distribuidor (Supervisor)
Líder en nutrició cel·lular els 90
Facil·lita la seva comanda a Catí Crespi
Avinguda Comte Sallent 17, pral. A
07003 - Palma de Mallorca (Espanya)
Tel.: (971) 722836-540586

**Motos
Salom**
Jerónimo Pou, 9 ☎ 468136
Tomas Forteza, 24 ☎ 462686

NOTA DE REDACCIÓ. Davant les notícies que hi ha una/es persona/es que en nom nostre es dediquen a fer i a cobrar publicitat; **L'ESTEL DE MALLORCA** comunica que tots els nostres representants van degudament acreditats amb una targeta d'identificació de l'empresa.

Pregam que en cas de descobrir alguna d'aquestes persones denunciem tot d'una el fet. La nostra publicació es reserva el dret a emprendre accions legals en contra d'aquests estafadors.

Administratiu, 28 anys, alt, bona presència. Vull co-neixer al.lota senzilla. Tenc un treball segur, cridaume al 710087.

GASTRONOMIA

BAR RESTAURANTE ANDREU. Cuina variada i tapes. Sopars deportius i de companyia. Carrer de la Grua, 6 - Ca'n Pastilla.

XINA ORIENTAL. Menjars i begudes xineses. Carrer de Joaquim Verdaguer, 12. Tel. 266721, s'Arenal.

BAR BARRA. Cuina casolana mallorquina. Carrer de Felanitx, cantonada Manacor. Tel.: 42 77 80. Son Ferriol.

MCDONALD'S S'ARENAL. Celebra el teu aniversari amb nosaltres en un ambient familiar. Avinguda nacional, 34 (entre els balnearis 8 i 9). Tel. 491891. Sra. Susana.

Restaurant el Pescador. Servei a la carta. Paelles, carns i peixos frescs. c/ Sant Bartomeu, 16. Tel. 263443. S'Arenal.

RESTAURANT SA BOLLERA. Cuina feta com Deu mana. Si frissau, no vengueu. Carrer Acapulco, 4. Sortida, n. 3 - Les Mervelles. Tel. 265188.

Ca Na Puri. Pizzes des de 500 ptes. Menús a 625 ptes. C/ Faust Bonafé, 65. Tel. 429161. Son Ferriol.

Restaurant Amilcar. Carta ben assortida. Menús a 800 ptes. C/ Amilcar, 14. Tel. 49 27 64. S'Arenal de Mallorca.

SERVEIS PROFESSIONALS

PNEUMATICS SON FERRIOL, equilibrats de rodes, canvi de rodes i pegats, alineació de direccions assistida per ordinador. Avinguda del Cid, 73. tel. 42 75 53 Son Ferriol.

BUGADERIA OLIMPIA. Servei a hotels i Restaurants. Rentat de roba a particulars. C/ Titus Livi, 10. Tel. 262960 Can Pastilla.

BUGADERIA Super Clean, rentam en sec i amb iagua, mantes, cobertors i tota la resta. C/ de sant Antoni de la Platja, 8 - Can Pastilla. 260370.

TINTORERIA CALTOR. Netetja de catifes, mantes, cortines, cobertors i tota classe de peces de vestir. Carrer Torrent, 9 - S'Arenal. Tel. 265447.

Qualsevol feina seriosa a qualsevol punt de l'illa. Mallorquí, 26 anys, anglès, suec, català i castellà parlats i escrits perfectament. Preferentment a zones turístiques. Experiència a hotels, recepció, etc. Contactau amb en Sebastià. Tel. 401885.

Persona amb més de quatre mesos aturada, cerca feina per fer de renta-plats, o per ajudar a gent major, invàlida o impedida. Tel. 297067.

SOCIÒLEGA mallorquina cerca feina per l'estiu. Tel. 261128.

JUGADORS/ES de bàsquet femení i masculí interessats per formar un equip a s'Arenal. Demanar per Pitu al tel. 712510.

Mallorquí, 26 anys, cerca qualsevol feina seriosa. Anglès i suec parlat i escrit perfectament. Contactau amb Sebastià, 40 18 85.

TELEVISORS, vídeos, ràdio-cassettes, arreglam. **ELECTRONICA J. GARCIES.** Carrer Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'En Rabassa.

ARREGLAM rentadores, màquines registradores, ràdio-cassettes de cotxes, porters electrònics. **Electronica EL GAUCHO.** Carrer Mallorca, 2. Telèfon: 263423.

INSTAL·LACIONS elèctriques i sanitàries CC.JU.CB., instal·ladors oficials de gas ciutat, propà i butà. Carrer Marqués de Tenerife, 77. Tel. 242593 - Son Ferriol.

PNEUMATICS BRASIL, pegats ràpids, bateries, correes de ventilador, camvis d'oli, greixar, rentats de motor. Carretera de Manacor, 391 - Son Ferriol. Tel. 270645.

BUGADERIA LLITERMA. Autoservei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. Carrer Virgili, 17. Tel. 26 63 31. Can Pastilla.

Persona cerca feina per fer a casa; mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 29 70 67.

ENSENYANCES

Don classes de Do-in - automassatge japonès - grups reduïts (4 persones). Carme Tel. 264259.

C. BALEARES, 25-2
El Arenal

* Informàtica
— Programació en:
**BASIC - CLIPPER
dBASE III PLUS**
— Formació d'usuaris en:
**QUATRO - LOTUS 1-2-3
WORDPERFECT - WORKS**
* A més d'un llarg
etcètera pots aprendre:
**BANCA - REPAS
COMPTABILITAT
MECANOGRAFIA**

CLASSES particulars de ball, individual o parelles, cha-cha-cha, rumba, fox-trot, samba i altres. César, llista de correus de Can Pastilla.

Cerc professor/a d'anglès, preferible nadiu, per rebre classes particulars. A canvi don massatge Zen-Shiat-su. Carme, massatgista Diplomada. Tel. 264259.

Si tens entre 18 i 85 anys i ets aficionat al teatre, com actor. Escriu a: Miquel J. Pujadas, cra. Can Pastilla, 36, Coll d'en Rabassa. O passa per aquesta mateixa adreça. ¡Anima't, t'esperam! Deixa el telèfon.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: **Ajuda Evangèlica dels Països Catalans.** Ap. 1022 Castelló 12005. Tel. 964-207607 (secció d'ensenyament).

BORSA DEL MOTOR

SI DESITJA UN COTXE nou de la nostra gamma, vingui i en parlem. **AGENCIA OFICIAL RE-NAULT.** Tel. 413867 - Son Ferriol.

No nos deixem enganar

Per Climent Garau i Salvà, de Llucmajor. Maig 1993

Nos vénen ses eleccions; petit i gros propietari, tens que fer un inventari com puguen ses contribucions; amb mateixes condicions també tot s'industrial, li brilla es mateix fanal de robar-nos es "millons".

No miren si tu has tret duros per poder pagar, cinc mesos s'"adelantà", lo tenim al pensament, a dins es aquest cas corrent, es deu per cent nos pujaren, de fet, això acordaren sa gent de sa mala llet.

Los tengueres de cercar si no los vares tenir, an es banc vars partir per poder-los manllevar. Allà te varen penjar amb una corda gruixada, es vint per cent te pujava i ses gràcies los vares dar.

A dins s'Arenal hi ha quaranta hotels tancats per haver-los de reformar, s'exigència va pujar a caramulls de "millons", amb aqueixes condicions el seu amo el va tancar.

Sense treure cap dobler, amb so teu hotel tancat, te veus tu ben obligat a pagar tot lo que ve. Contribució lo primer i seva radicació; encara te ve un taló, de bastant temps enrerer.

Vius una situació allò que es diu "apurada", la tens de donar de baixa per gasto alleugerar-ho, però de sa contribució no te podràs escapar; a sa finca regalar a un simple constructor.

Tu que tant molt lluitaries per aquell hotel muntar, sa idea era ajudar els turistes que venien; als teus fets consistirien a sa indústria augmentar; per jeure, també menjar un bon estar trobarien.

Ara te trobes fermat, cosa que no pensaries el temps passat el vivies, sense cap dificultat, un ambient recreat, sense preocupació, un duro per gastar-lo, perquè tu l'havies guanyat.

Ara que hem de votar es hora d'obrir els ulls, no tenim que fer descuits, mirar qui nos engana. El qui ses ordres donà per dur-nos a sa ruïna, Hisenda qui dirigia ho tenim que "averiguar".

Si es que sigui des PP o bé des socialista, li hem de seguir sa pista; això a tots nos convé i dir-li: No t'hem mester a tu ni homos com tu que sa ruïna nos du, robant es nostre dobler.

Que miri per sa nació es difícil de trobar, tota sa política va de cara a seu favor; es viure amb resplendor i manejar es "millons", duen mateixos patrons barrejant es seu color.

I s'esbart s'es fet tan gros de politics dins Espanya per poder pegar panxada a bastant deixen en plors; aquell qui roega s'os se sol gastar es barram, en aquell qui passa fam, li pengem viatge gros.

Es politic es comparat a una àguila devoradora que amb lo que té no es conforma, vol robar lo des veinat. N'hi empen com es temps passat que part d'Amèrica es menjà; sa riquesa li robà de l'or el deixà despullat.

Han prescrit ses il·lusions que s'homo un temps tengué, per "ahorrar" un dobler, per resoldre solucions; ara són complicacions, aquell qui "algo" tendrà, Hisenda li fixarà molt grosses contribucions.

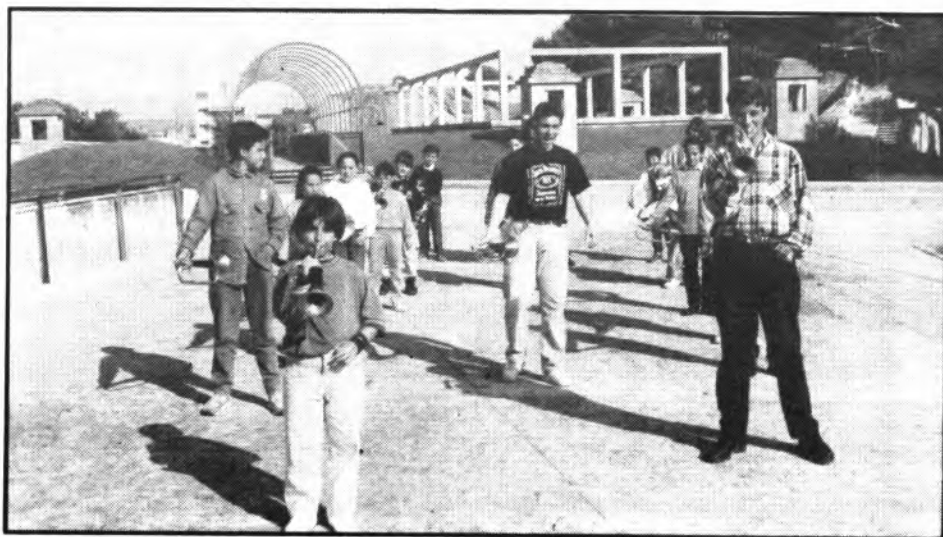
Sa joventut que vendrà plena de sabiduria que carrera cursaria per cercar un benestar, sorpresa se trobarà amb sa grossa capamunta, aixecarà sa disputa quan dins sa fam nedarà.

Un sol homo sortirà per resoldre solucions això són unes raons, que se veuen bastant clar. Amb tant personal que hi ha tres quartes parts nos fan nosa, es fet ben clar se demostra que cerquen es "disfrutar".

Reunió de mares d'alumnes a l'escoleta de les franciscanes des Pil-larí. Les monges volen tancar l'escola perquè diuen que no hi ha nins suficients. Convendria que més gent hi anàs a matricular els seus fills, gent de s'Arenal, les Meravelles, Somtimes i el Pil-larí mateix.

Sentírem sons de trompetes i tambors a la Torre d'en Pau del Coll i pensàrem que els soldats espanyols havien tornat al fort. Ens hi acostàrem i hi trobàrem els joves de la confraria de la Mare de Déu del Carme que assajaven, ja que han format una banda de música.

En Biel Mestre, del Coll d'en Rabassa, es va casar no fa gaire amb aquesta al.lota tan formosa. La cerimònia tingué lloc a l'església de Sant Honorat. Us desitjam molta felicitat! (Argar Foto)

Aquests bergantells són els integrants de l'equip benjamí del Col·lerenc, equip de Futbol 7. Enguany és el primer any que juguen la competició i fan el que poden. Coratge i sort!

El passat 20 de març en Joan Bosco Oliver i n'Isabel Mulet s'uniren en matrimoni a l'església del Coll d'en Rabassa. Després oferiren un bon sopar al restaurant de Can Penasso, per celebrar, peus davall taula, la seva unió matrimonial. (Foto Zarauz)

Aquest nadó és en David Robles Sola, amb els seus pares, el dia que fou batiat a l'església del Viver. Enhorabona! (Foto Zarauz)

Aquesta parella tan feliç són na Catalina Tomàs i n'Hèctor Hernández, que es casaren a Valldemossa el passat 23 de gener. Després anaren al restaurant Rancho Picadero on oferiren un sopar de pinyol vermell a tots els seus amics i familiars. (Foto Zarauz)

Aquesta ninà tan maca és na Maria Coll, amb els seus pares, el dia que va rebre les aigües baptismals a l'església de Can Pastilla. Després els pares convidaren a sopar els amics i familiars al restaurant Brasília per commemorar aquesta bona nova. (Foto Zarauz)

Foto publicitària i industrial. Reportatge i foto estudi
Revelat en una hora i professional propi
C/. Cardenal Rossell, 38 - Tlf. 26 19 51 - 07007 COLL D'EN RABASSA

Foto
VELÁZQUEZ
Cardenal Rossell, 60 A

Tlf. i Fax: 26 03 71 - 07007 - Coll den Rabassa

Reportatges
Foto
Video
Revelats en una hora

Carnisseria i Alimentació

J. GUAL

Plaça de la Font, 2

Tel.: 71 25 10

Palma (Mallorca)

Natural
Art floral
i Diseny

C/.Cardenal Rosell, nº 42 Tfno. 26 75 39
D.P. 07007 Coll d'en Rabassa
Palma de Mallorca

Sámbala

HERBORISTERIA
COSMÈTICA NATURAL
DIETÈTICA

C/. José Vargas Ponce, 11
Coll d'en Rabassa
Tlf.: 74 37 89

La PENYA CICLISTA DEL BAR CENTRAL, del Coll d'en Rabassa, surten cada dissabte a passejar per Mallorca i molts de vespres fan sopars. (Ergar Foto)

Aquest és l'equip de primera regional del Club de petanca de Can Pastilla, varen acabar en el tercer lloc de la classificació, i fins als darrers moments la lliga fou molt disputada.

Són les dones del CP MALAGA del Molinar. Enguany han jugat a primera divisió, però les coses no els han anat massa bé i han davallat a segona; la sort no els ha acompanyat, segur que l'any que ve les coses aniran molt millor.

L'equip de tercera divisió de Petanca del Can Pastilla és aquest que podeu veure a la foto, han fet una bona campanya i han acabat al tercer lloc de la classificació.

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom: .....

Carrer: .....

..... D. P. ....

Població: ..... Tel.: .....

M'interessa una subscripció:

☐ SEMESTRAL 1.500 PTS

Rebut domiciliari a un banc

Entitat: .....

Sucursal: .....

Banc: ..... Suc.: .....

Compte n.º: .....

Titular: .....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Camí de les Pedreres, 30, s'Arenal

Noves millores al passeig de la Platja de Palma

El ministre espanyol d'Obres Públiques, Josep Borrell, manifestà la disponibilitat del seu departament per introduir una sèrie de millores en el projecte de la primera línia que s'està realitzant a la Platja de Palma. El ministre visità les obres *in situ* el matí del passat dia 4, en què visità Mallorca.

D'altra banda, l'Ajuntament de Palma ha sol·licitat a la Direcció de Costes una sèrie de millores que el mateix batlle de ciutat, Joan Fageda, explicà al ministre Borrell. Pavimentació, jardineria, drenatge de les aigües pluvials i acabats del passeig, foren tractats en profunditat mentre es visitava l'obra, cal destacar la petició feta

pel batlle perquè es canviï l'asfalt que ha de cobrir el passeig de les palmeres per un enrajolat. Així mateix, se sol·licita una nova adequació de les connexions de recollida d'aigües pluvials procedents dels carrers transversals.

Aquesta sèrie de peticions s'afegeixen a les que es varen fer el passat dia 26 de març quan, en carta dirigida al director general de Costes del MOPT, s'hi assenyalaven algunes deficiències tècniques del projecte, que havien estat trameses a Cort mitjançant diverses peticions d'entitats de la Platja de Palma queixant-se de l'acabat de les obres.

Els nins i la mestra de la guarderia Angelets, de Can pastilla. Aquesta guarderia d'infants és propietat de l'amo del Restaurant El Bierzo i funciona bastant bé.

Aquest és l'equip de petanca del bar Málaga del Molinar. Ara fa poc han acabat la lliga, jugant a segona divisió, estan a mitjan lloc de la classificació. Ara començaran els torneigs. Molta sort!